

Tóth
Tamás

Papírtűkőr

Magyar Képzőművészeti Egyetem
Doktori Iskola

Papírtükör

A plakát, mint önkifejezési forma a 21. században

Doktori (DLA) értekezés
Tóth Tamás
2025

Témavezető:
Felsmann Tamás DLA

Papírtükör

A plakát, mint önkifejezési forma a 21. században

TARTALOM

Tézisek	7
Theses	8
Absztrakt	9
Abstract	10
Bevezetés	11
Plakátos gondolkodás	11
A múlt plakátja	12
Módszer	14
Papírtükör	15
Egyetemi éveim	15
Magyar Plakát Társaság	19
PosterFest	26
Nemzetközi viszonylat	38
Tervtől a megvalósulásig, majd vissza a tervig	46
Staféta	51
Összegzés	56
Következtetéseim	56
Mestermunka	58
Plakátkiállítás	58
Bibliográfia	102
Képjegyzék	102
Önéletrajz	105

Akiknek hálával és köszönettel tartozom:

Tóth-Horváth Renáta | Felsmann Tamás DLA | Krzysztof Ducki

Szőnyeg-Szegvári Eszter | Brittnék Andrea DLA | Szlama Norbert

Tézisek

1.

A plakát műfaja a 19. század második felében alakult ki. A polgári társadalmak kialakulásával és a gazdasági növekedéssel együtt megjelent az igény a termékek és az események plakáton történő hirdetésére. Nem sokkal később a kereskedelmi plakát mellett megjelenik a politikai és kulturális plakát is. A plakátok megrendelésre készültek hívatásos művészek által. A plakát kommunikációja egyirányú volt, fentről lefelé irányuló, zárt. Határvonal választja el a feladót a befogadótól. Ez a jellegzetessége a 21. század elejéig nem változott.

2.

A plakát a kor papírtükre. Az adott kor szülötte. Születésének körülményei nem függetlenek attól a gazdasági, társadalmi, kulturális és szociális kortól, amelyben megszületik. Pontosan tükrözik ezeknek a változásait.

3.

A plakát üzenettel bír, reflektál a körülöttünk lévő világra. Vizuális metafora és asszociatív gondolkodásmód jellemzi; sűrít, tömörít és jelképekben gondolkodik. Tartalmát egyetlen képben jeleníti meg. Rövid idő alatt képes átadni az üzenetét és egyértelműen fogalmaz.

4.

A 21. század elején megváltozott a plakát keretrendszere. A világháló és a rohamos technológiai fejlődés elterjedésével a tervezőeszközök könnyen hozzáférhetővé váltak mindenki számára. A közösségi médiának köszönhetően bárki megalkothatja a saját személyes üzenetét, és közzé is teheti azt. A plakát kommunikációja megváltozott, a határvonal a feladó és a befogadó között elmosódik, olykor el is tűnik, oda-vissza hat.

5.

Ami viszont nem változott, az a tükörszerepe, mely szerint aktívan és közvetlenül reagál a világra. Egyszerre közvetít globális és személyes, társadalmi, politikai és gazdasági problémákat. Lehet érzelmdús és időnként hangosan provokál.

6.

Sokan temették a plakátot sokféleképpen, de köszöni szépen, jól van, a reneszánszát éli. Tömörisége és kommunikációs ereje tökéletesen megfelel a kor fogyasztási szokásainak, amelynek egyik jellemzője a gyors és szimbolikus kommunikáció iránti igény.

Theses

1.

The genre of the poster was developed in the second half of the 19th century. With the emergence of civil societies and economic growth came the demand to advertise products and events on posters. Soon after, alongside commercial posters, political and cultural posters appeared. Posters were made to order by professional artists. Poster communication was one-way, top-down and closed. Boundaries separated the sender from the receiver. This characteristic remained unchanged until the early 21st century.

2.

The poster is a paper mirror of its age. The circumstances in which a poster is born are not independent of the economic, social, cultural and societal age in which it is born. It reflects exactly the changes in them.

3.

The poster has a message, a reflection on the world around us. It is characterised by visual metaphor and associative thinking; it condenses, compresses and thinks in symbols. It presents its content in a single image. It is able to deliver its message in a short space of time and is articulate.

4.

At the beginning of the 21st century, the framework of the poster is changed. With the spread of the world wide web and rapid technological advances, design tools are become easily accessible to all. Thanks to social media, anyone can create their own personal message and publish it. The communication of the poster is changing, the line between sender and receiver is blurring, sometimes disappearing, going back and forth.

5.

What has not changed is the role of the mirror, which is to respond actively and directly to the world. It mediates global and personal, social, political and economic issues. Can be emotional, sometimes loudly provocative.

6.

The poster has been declared dead many times in many ways, yet it is doing just fine, living through its renaissance. Its conciseness and communicative power perfectly suit the consumption habits of our era, which are characterized by a demand for fast and symbolic communication.

Absztrakt

A plakátot a polgárosodás és az ipari fejlődés hívta életre. Az új litográf nyomdatechnika megjelenésével nagyméretű, nagy példányszámú, olcsó plakátok váltak előállíthatóvá. Visszatekintve azt látjuk, hogy a plakátokra hatással voltak a társadalomban fellépő kereskedelmi, kulturális és politikai tendenciák, és ezeket a plakátok pontosan tükrözték. Az egykor kialakult zárt rendszer, amelyben az intézmények számára hivatásos művészek készítettek előre meghatározott helyre szánt, adott formátumú plakátokat, az ezredfordulóra felbomlott.

Ebben a megváltozott időszakban kezdtem a plakátos művészpályámat, és ismertem meg a DOPP csoportot. Lelkesedésem és a plakát iránti elkötelezettségem hamar táptalajra talált ebben a közegben. A Magyar Plakát Társaság tagjaként végzett közös munka eredményeként bekapcsolódtam abba a folyamatba, amely a plakátos gondolkodást volt hivatott megmenteni abban a világban, ahol az információ megállíthatatlanul ömlik az emberekre, ahol megjelentek sokkal gyorsabban kommunikáló médiumok is a plakátnál. A plakátok publikálása a világháló, a közösségi média valamint a technológiai fejlődés rohamos térnyerésével lényegesen leegyszerűsödött. A tervezőeszközök, a számítógép és a grafikai programok mindenki számára könnyen hozzáférhetőek lettek, így bárki megalkothatja az üzenetét. Az MPT által szervezett PosterFest és más plakátkiállítások, események, valamint a nemzetközi biennálék eredményei egyértelműen azt mutatják, hogy a plakát olyan kifejezési formává vált, amely egyszerre egyéni és kollektív üzenetekkel is bír.

Ami azonban nem változott, az a plakát tükörszerepe. nem passzívan tükrözi a valóságot, hanem annak aktív kommentárja. A kortárs plakát közvetlenül és azonnal reagál a világ történéseire, a távolság a feladó és a fogadó között eltűnt. Az „új” plakát üzenete lehet érzelmes, provokatív valamint hangos, ami mélyen gyökerezik a kommunikáció és a megértés iránti emberi igényben. A tömegkommunikáció korában, ahol a befogadó türelme nem végtelen, a plakát tömör, gyors és szimbolikus kommunikációja tökéletesen alkalmas a figyelem megragadására. Sokan temették a plakátot sokféleképpen, de az köszöni szépen, jól van, a reneszánszát éli, ma már bizonyíték, hogy mennyi mindent el lehet mondani a kép, a metafora és a redukció segítségével.

Abstract

The birth of the poster was triggered by urbanization and industrial development. The new lithographic printing technique made it possible to produce posters in large sizes, in large numbers and at low cost. Looking back, we see that posters were influenced by commercial, cultural and political trends in society, and accurately reflected them. The once closed system of professional artists producing posters for institutions in a predetermined format and for a predetermined place was broken down by the turn of the millennium.

It was in this changed period that I started my career as a „poster” artist and became acquainted with the DOPP group.. My enthusiasm and commitment to posters quickly caught their attention. Through collaborative work, as a member of the Hungarian Poster Association I became involved in the process of rescuing „poster thinking” in a world where information flows unstoppably and where media that communicate much faster than posters have emerged. The publication of posters has been significantly simplified with the rapid spread of the internet, social media, and technological advancements. Design tools, computers, and graphic software have become easily accessible to everyone, allowing anyone to create their own message. The results of the PosterFest and other poster exhibitions and events organised by Hungarian Poster Association, as well as international biennials, clearly show that the poster has become a form of expression that is both individual and collective.

What has not changed is the role of the poster as a mirror, the poster doesn't passively reflect reality, but actively comments on it. The contemporary poster reacts directly and immediately to what is happening in the world, the distance between sender and receiver has disappeared. The message of the ‚new’ poster can be emotional, provocative and loud, all deeply rooted in the human need to communicate and understand. In an age of mass communication, where the recipient's patience is not infinite, the poster's concise, rapid and symbolic communication is the perfect way to capture attention.

The poster has been declared dead in many ways by many people, but it is doing just fine, living through its renaissance, now serving as proof of how much can be said through image, metaphor and reduction.

BEVEZETÉS

Plakátos gondolkodás

Tervezőgrafikusként, művészi pályafutásom és érdeklődésem mellett a téma-választásomat az a tény is indokolja, hogy a 2000-es évek eleje óta nincs olyan szakirodalom a plakátműfajról, amely összefoglalná és elemezné azt a folyamatot, amin a plakátművészet azóta keresztülment. Nevezetesen, milyen körülmények, milyen ok-okozati összefüggések és milyen folyamatok vezettek ahhoz, hogy a művészi színvonalú, igényes plakátok nagyszámban eltűntek az utcákról, és ezzel párhuzamosan bekerültek a galériák és kiállítóterek falaira. Emellett szeretném feltárni azt is, hogy milyen lehetőségei és formái vannak a művészi plakátnak a fennmaradásra és a továbbélésre.

1. kép
Plakát analóg
finisszázs,
Art9 Galéria,
Budapest,
2025

Disszertációmban és mestermunkámban a plakát 21. századi helyzetével foglalkozom. Az irodalmi hiányosságokon kívül azért is teszem ezt, mert egyetemi éveim alatt, a 2000-es évek elején, kerültem kapcsolatba azokkal a tervező- és plakátgrafikusokkal, valamint művészettörténészekkel, akik szemléletükkel és gondolkodásmódjukkal meghatározó hatással voltak az eddigi pályámra. Tőlük kaptam azt a szakmai útvalót, amelyet alkotói tevékenységem és oktatói hitvallásom során is gyakorlok. Ez a hitvallás a következő: a művészi plakát a tervezőgrafika azon területe, amely üzenettel bír, és valamilyen módon reflektál a körülöttünk lévő kulturális, társadalmi, gazdasági, politikai történésekre. Vizuális metafora és asszociatív gondolkodásmód jellemzi; sűrít, tömörít és jelképekben gondolkodik. Tartalmát grafikai és/vagy tipográfiai elemekkel jeleníti meg egyetlen képen. Nem narratív, leíró jellegű, hanem rövid idő alatt képes átvinni az üzenetét és egyértelműen fogalmaz. Méretét tekintve a B2-es (50×70 cm) mérettől beszélhetünk plakátról, de leginkább a B1-es (70×100 cm) méret jellemzi.

A disszertációmnak nem célja a 20. századi plakáttörténet áttekintése, hiszen ez a korszak már kiválóan dokumentált. Erre a célra számos kiemelkedő mű áll rendelkezésre, mint például Bakos Katalin: *10×10 év az utcán – A magyar plakátművészet története, 1890–1990* című könyve, Szántó Tibor: *A magyar plakát* című kötete, Kulinyi István: *Plakát*, Cseh Mária: *Magyar plakát* című munkája, Kemény György: *100+1 éves a magyar plakát* katalógusa vagy a DOPP csoport kiadványai.

Mégis van néhány, a kutatásom szempontjából meghatározó esemény, mozzanat amelyet kihangsúlyoznék. Ezek segítenek megérteni azt az állapotot, amelyben a plakát a 21. század elején volt, és amely a vizsgálódásom alapját képezi.

A múlt plakátja

Ahhoz, hogy megértsük, milyen folyamatok zajlottak és zajlanak napjainkban is a plakát körül, először magát a plakátot kell megértenünk.

Számos szempont szerint definiálható, az egyik ilyen a keletkezésének körülményei. Kialakulásának ideje egybeesik a polgárosodással, amikor a feudális társadalom polgári társadalommá alakul át. Ezzel egyidejűleg a társadalmak gazdasági szerkezete is modernizálódott, ami felgyorsította az urbanizációt. A nyomdatechnika és az új nyomtatási eljárások alkalmasak voltak nagyméretű, színes litográfiák előállítására. A korábbi képnymtató eljárásokat, a magasnyomást (fametszet) és a mélynyomást (rézkarc, rézmetszet), a litográfia síknymtatásos eljárása váltotta fel, ami nagyméretű nyomatok óriási példányszámú előállítását tette lehetővé, méghozzá olcsón. Ebben a gazdaságilag fellendülő időszakban jelent meg az igény a termékek és események plakáton való hirdetésére.

A másik szempont a definícióra a műfaji meghatározás, mely szerint a társadalmi és gazdasági változásokra reagálva a kialakulása után nem sokkal a kereskedelmi plakátok mellett megjelentek az utcákon a politikai és kulturális falragaszok is.

A plakát korán kialakult keretrendszerei a 2000-es évekig nemigen változtak, elsődleges kiállítótere az utca volt. Ezek a plakátok megrendelésre készültek, és a kommunikációjuk egyirányú volt. Orosz István, a Magyar Plakát Társaság 2005-ös, alakuló kiállításának megnyitóján idézte egykori tanárát: „[...] Balogh István, aki történetesen az én tanárom volt, még a főiskolán azt mondta: öregem (mindig így kezdte), egy plakáttervezőnek fölösleges kiállításért kuncsorognia, hiszen a kiállításának az utca a helyszíne, ennél nagyobbra igazán nincs szükség. [...]”¹

A DOPP csoport² 1987-es megalakulása és a „barátokkal” való kibővülése kiemelkedő mozzanat volt számomra a plakát történetében. A csoport plakát-hoz való hozzáállása és a rám gyakorolt hatása megkérdőjelezhetetlen. A velük való kapcsolatomban több, mint szakmai; az évek távlatából talán mondhatom, hogy baráti, sőt családi – egy „plakátos család” lettünk. Maguk közé fogadtak, maximálisan segítettek a pályámon, és szakmai útravalóval láttak el.

2. kép
Orosz István
plakátjai
a Bem József téri
MDF székházban,
Budapest,
1989,
Fortepan

¹ Orosz István: *Baj van a plakáttal*, MPT, Lengyel Intézet, 2005

² A DOPP csoportot 1987-ben alapította Krzysztof Ducki, Orosz István, Pócs Péter és Pinczehelyi Sándor. Később a csoporthoz csatlakozott Árendás József és Baráth Ferenc.

Megint egy másik történelmi szempontból tekintve a plakát a kor papírtükré. Az adott kor szülte – mondják nemcsak a Magyar Plakát Társaság művészet-történészei.³ Születésének körülményei nem függetlenek attól a gazdasági, társadalmi, kulturális és szociális kortól, amelyben megszületnek. Pontosan tükrözik ezeknek a változásait. Ezen folyamatok mentén érthető meg igazán az út, amin a plakát keresztülment, és amin jelenleg is keresztülmegy.

Módszer

Mivel a mai kor történéseit elsősorban a kortárs eseményeken keresztül tudom szemlélni, és szakirodalom hiányában elsősorban azokra a történésekre, kiállításokra, eseményekre és beszélgetésekre kell hagyatkoznom, amelyeknek részese voltam, a kutatásom alapját azok a katalógusokban szereplő írások is képezik, amelyek ezeket a kiállításokat és eseményeket dokumentálják. Néhány esetben vizsgálom és összehasonlítom az egyes események, kiállítások szerepét a múlt században és a jelenben.

³ A Magyar Plakát Társaság művészettörténész tagjai: Bakos Katalin, Jerger Krisztina (t), Katona Anikó, Orosz Márton, valamint Szőnyeg-Szegvári Eszter

3. kép
Krzysztof Ducki
és Pócs Péter
plakátjai
az Ötvenhatosok
terén,
Budapest,
1989,
Fortepan

Egyetemi éveim

A 2000-es évek elején, a Magyar Képzőművészeti Egyetem hallgatójaként, a kiadott feladatok részeként vagy önálló megbízásként is terveztem plakátokat.⁴ Ezek rendszerint kulturális plakátok voltak, amelyek filmekhez, színdarabokhoz vagy eseményekhez készültek. Ritkább esetekben pályázatokra is készítettem plakátot, amelyek valamilyen, a társadalmat érintő problémára reflektáltak. Auth Attila⁵ hívta fel a figyelmemet arra, hogy, ha már plakátokkal foglalkozom, menjek le a könyvtárba, és nézzek utána a DOPP csoportnak és körének, akik már akkor nemzetközi viszonylatban jelentős plakátművészek voltak. Mondanom sem kell, hogy nyomban meg is tettem ezt, és az összes fellelhető DOPP-kiadványt magamhoz vettem. Órák teltek el így, miközben szívtam magamba a látottakat és az információkat. A plakátok kis méretben is nagy hatást gyakoroltak rám a mondanivalójukkal és erejükkel. A hat alkotóművész Árendás József, Baráth Ferenc, Krzysztof Ducki, Orosz István, Pócs Péter, Pinczehelyi Sándor stílusa eltérő volt, de a plakátról vallott gondolkodásmódjuk megegyezett. Ez a momentum a későbbiekben meghatározónak bizonyult a pályafutásom során.

⁴ 2001-ben nyertem felvételt a Magyar Képzőművészeti Egyetem tervezőgrafika szakára.

⁵ Auth Attila a Magyar Képzőművészeti Egyetem, az akkor még önálló tervezőgrafika szak adjunktusa.

2003 októberében, egy esős őszi estén a Nagymező utca és az Andrássy út sarkán, a Lengyel Intézet előtt lettem figyelmes egy, az épületben lévő kiállításra. Annyira szuggesztív és erős volt a tárlat az utca túloldaláról nézve is, az esti szürkület ellenére, hogy azonnal látnom kellett. Az Intézet kolléganője, aki éppen zárni készült, a lelkesedésem hatására beengedett, és megengedte, hogy megnézzem a kiállított műveket. Végignézve a kiállítást azt éreztem, hogy ezek a szó legnemesebb értelmében vett plakátok. Azonnal megkérdeztem tőle: Ki a művek alkotója? Megismerkedhetek vele? Ő készségesen válaszolt a kérdéseimre: Krzysztof Ducki⁶ a művész, aki a plakátokat készítette, és megadta a mobilszámát. Ott helyben felhívtam, elmondtam neki, ki vagyok, és milyen hatással voltak rám a munkái. Megbeszéltem vele egy találkozót, ő pedig gondolkodás nélkül igent mondott. Az első találkozót természetesen követte a többi. Ezek a beszélgetések olyan szakmai töltettel rendelkeztek és olyan közvetlenek voltak, amelyek fiatal pályakezdő grafikusként úgy hatottak rám, mintha nyakon öntöttek volna egy vödör vízzel. Orosz István fogalmazta meg találóan egy elképzelt beszélgetésben mit mondana Krzysztof a fiataloknak a plakátkészítésről, Krzysztof Ducki könyvének előszavában: „[...] Ha akarsz lenni plakáttervező, próbáld meg összefoglalni egyetlen mondatba, amit ki akarsz fejezni a plakáttal. [...] Le is írhatod egy papírosra. [...] Egyszerűsíteni kell a leírt szöveg. Elhagyni minden, ami nem feltétlenül szükséges. [...] Érezni fogsz, hogy mindig van egy szó vagy egy kifejezés, amelyik fölösleges. [...] Ha már egyetlen kib...ott betűre sincs szükség, készen vagy a plakát!”⁷

Mindezek után megfogalmazódott bennem a gondolat, hogy ne csak Krzysztoft, hanem a DOPP csoport többi tagját is felkeressem, és szakmai beszélgetéseket kezdeményezzek velük. Ezzel egy időben az is tudatosult bennem, hogy ezeket a számomra hiteles szakmai útravalókat nemcsak én kaphatom meg, hanem az egyetemen tanuló, szárnyaikat bontogató fiatal pályakezdő társaim is. Így elkezdtem megszervezni egy előadássorozatot az egyetemen, ahol mind-egyikük bemutathatta munkásságát, és elmondhatta, mit gondol a plakátról.⁸

Egyetemi éveim alatt három szaktársammal – Baráth Áronnal, Sárközi Románnal és Varga Gábor Farkassal – megalakítottuk a Poster csoportot, ami a plakátot tűzte zászlajára. A megszokottól eltérő módon, alulról építkezve, underground helyeken állítottunk ki.⁹ Az általunk plakát formában feldolgozott

⁶ Krzysztof DUCKI, Ferenczy Noémi-díjas plakáttervező, a budapesti Lengyel Intézet grafikusa.

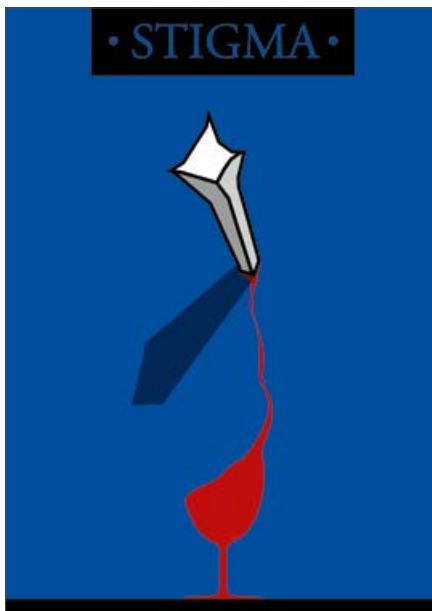
⁷ Krzysztof Ducki: *Plakátok*, Budapest, Dart Bt., 2006, 5.

⁸ 2004–2006-ig 6 db előadást szerveztem, ezek sorban a következők voltak: 1. Krzysztof Ducki, 2. Orosz István, 3. Árendás József, 4. Pócs Péter, 5. Pinczehelyi Sándor, 6. Baráth Ferenc

⁹ A Poster csoport 2004-es megalakulását követően 4 kiállítást szervezett, *Bor*, 2004, Bőrgyár, Székesfehérvár; *Jazz*, 2005, Kuplung Bisztró, Budapest; *Kortárs tánc*, 2005, Szabadművelődés háza, Székesfehérvár; *Plakátok*, 2007, Lengyel Intézet, Pince galéria, Budapest

4. kép
Posteri csoport,
Tóth Tamás
Jazz plakátja,
Kuplung Bisztró,
Budapest,
2005

5. és 6. kép
Posteri csoport,
Tóth Tamás Bor plakátjai,
Börgyár, Székesfehérvár,
2004

témák mindig tematikusak és konszenzuson alapulóak voltak. Kiállításaink nagyszámú közönséget vonzottak, mind szakmai, mind laikus oldalról. A csoport a diploma után még egy évig maradt aktív. Később az élet másfelé sodort minket, így az aktivitás a mai napig szünetel, bár hivatalosan sosem oszlottunk fel, csoportunk 2007-óta nem állított ki.

Az egyetemen bejártam a képgrafika szak szitanyomó műhelyébe és megismerkedtem annak vezetőjével. A technikai sajátosságok – mint a nagy, egybefüggő felületekkel való munka, ami nagy távolságból is jól azonosítható foltszerű ábrázolásmódot eredményezett –, valamint az akkor még oldószeres festékek intenzitása mind hozzájárultak ahhoz a vizuális gondolkodásmódhoz, amivel a mai napig rendelkezem.

2004-ben a KOGART felkért, hogy készítsem el a *Friss*¹⁰ című kiállításuk plakátját. Ez volt az első munkám, amely nagy példányszámban megjelent az utcán, és egyben az is, amire a plakátos szakma is felfigyelt. Leírhatatlan érzés volt óriási példányszámban látni Budapest központjában, az Adrássy úton a plakátjaimat, kívánom minden plakátgrafikusnak ezt az érzést.

2006-ban diplomamunkám témájaként természetesen a plakátot választottam. Krúdy Gyula novelláit dolgoztam fel B1-es méretben, szitanyomás technikával. A diploma után Krzysztof úgy fogalmazott, hogy most már kollégák vagyunk, és minden munkát úgy kell csinálnom, mintha az utolsó lenne. Ehhez azóta is tartom magam.

¹⁰ *Friss, válogatás a Magyar Képzőművészeti Egyetem 2004-ben diplomázott művészeinek legfrissebb alkotásaiból*, Kogart (Kovács Gábor Művészeti Alapítvány), 2004

7. kép
Tóth Tamás
Friss plakátja,
Kogart,
2004

Magyar Plakát Társaság

Pócs Péter ötlete nyomán, 2004 végén, a DOPP csoport és barátai megalakították a Magyar Plakát Társaságot (MPT) a budapesti Lengyel Intézetben. A társaság létrejöttét Orosz István a következőképpen indokolta: „Baj van a plakáttal! Ez abból is nyilvánvaló, hogy megalakult a Magyar Plakát Társaság. Ha ugyanis minden rendben volna a plakát-fronton, fölösleges lett volna létrehozunk a társaságot. Mehetne minden úgy, ahogyan korábban. [...]”¹¹ Az MPT meghívólevelében ez állt, amellyel további hét kiváló plakátművészt hívtak az alapítók közé: „Fontosnak tartjuk a magyar és az egyetemes plakátművészet hagyományainak és szellemének folyamatos ápolását, és őszintén kívánjuk, hogy választott szakmánk esztétikai és etikai színvonala a változó világ kihívásai közt se szenvedjen csorbát. Valamennyien tudatában vagyunk annak a ténynek, hogy a plakátművészet, amely a huszadik század egyik legelevenebb műfaja volt,

8. kép
Magyar Plakát Társaság
alakuló ülése,
Lengyel Intézet,
Budapest,
2004

¹¹ Orosz István: *Baj van a plakáttal*, MPT, Lengyel Intézet, 2005

9. kép

Magyar Plakát Társaság
alakuló kiállítása,
Lengyel Inézet,
Budapest,
2005

10. kép
Magyar Plakát Társaság
alakuló ülése,
Lengyel Inézet,
Budapest,
2004

a huszonegyedik század új médiáinak örvénylésében teret veszít és átalakulni kénytelen. Szükségesnek tartjuk, hogy ez a szívünkhöz közel álló műfaj, ne maradjon magára ebben a kényszerű megújulásban, és valamennyi erőt is érzünk magukban ahhoz, hogy tervezői és szervezői tevékenységünkkel a plakátművészet jövőjét szolgáljuk. Pontosan tudjuk azonban, hogy ezek a feladatok csak összefogással, a szakma legkiválóbbjainak részvételével és segítő támogatásával válhatnak valóra.¹² A 2005-ös bemutatkozó kiállításon a Lengyel Intézetben ők tizenhárman Árendás József, Balogh István, Bányai István, Baráth Ferenc, Krzysztof Ducki, Felvidéki András, Kemény György, Keresztes Dóra, Orosz István, Pinczehelyi Sándor, Pócs Péter, Vladislav Rostoka, Schmal Károly alkották a MPT-t. Azt is leszögezték, hogy a társaság nyitva áll a fiatalok előtt, bővülni szeretne, párhuzamosan azzal a folyamattal, amelyben a plakát műfaja is megújul.

2006-ban az *1956 plakáton*¹³ kiállítás koncepciója szerint a társaság negyven művészt kért fel, hogy plakátjaival tisztelegjen az 1956-os hősök és az esemény emléke előtt. Hús-hús lengyel és magyar, köztük tíz-tíz kiváló idősebb mester és szárnyaikat bontogató fiatal plakáttervező volt a meghívottak között. Abban a megtisztelő lehetőségben volt részem, hogy én is a kiállítók között lehettem. Elképesztően inspiráló volt nagy lengyel és magyar mesterekkel együtt szerepelni. Kovács István a kiállítás katalógusának előszavában úgy fogalmazott: „[...] Október legmegrázóbb művészi alkotása, dokumentuma Franciszek Starowieyski grafikus plakátja, amely egy könnyező galambot ábrázol. Ihletője egyszerre Picasso és az októberi pesti utca, amelynek macskakövein – a lengyelek szemében – az 1944-ben felkelt Varsó-romhalmaz mozaikja is kirajzolódott. Az 1944-es varsói felkelés lengyel és az 1956-os

¹² Az MPT alapítótag toborzó levele

¹³ *1956 plakáton*, 2006, Lengyel Inézet, Budapest. Kiállító művészek: Árendás József, Balogh István, Bányai István, Baráth Áron, Baráth Dávid, Baráth Ferenc, Justyna Czerniakowska, Krzysztof Ducki, Ducki Tomek, Ewa Engler, Felvidéki András, Eugeniusz Get-Stankiewicz, Mieczysław Górowski, Michał Jandura, Ryszard Kajzer, Roman Kalarus, Kemény György, Keresztes Dóra, Ola Kot, Sebastian Kubica, Piotr Kunce, Lelkes László, Lech Majewski, Orosz István, Pinczehelyi Sándor, Władisław Pluta, Pócs Péter, Łukasz Rayski, Wiesław Rosocha, Rostoka Vladislav, Sárközi Román, Jan Sawka, Schmal Károly, Waldemar Świerzy, Szugyczy István, Tóth Tamás, Varga Gábor Farkas, Mieczysław Wasilewski, Agnieszka Winciorek, Maciej Woźniak

11. kép
1956 plakáton,
Lengyel Inézet,
Budapest,
2006

budapesti felkelés magyar fiatal hőseit, mártírjait egy közösséggé tette »a haza iránt érzett viszonzatlan szerelem«. [...] Ez a falragasz volt a lengyel utcákon kitett láda-perselyek fölött és a véradó-állomásokon. Ez a plakát emelkedett transzparens formájában a magyar nép mellett tüntetők feje fölé[...]»¹⁴ Ezt az alkotást a magyarországi kiállítás megnyitóján kinyomtattuk, és minden kiállító művész aláírásával ellátva ajándékként átadtuk Starowieyski mesternek, mintegy jelképezve a két nemzet közötti oldhatatlan barátságot. A rákövetkező évben a tárlatot¹⁵ Varsóban is megrendezték, ahová Krzysztof Duckival és Árendás Józseffel hárman utaztunk el. Ez volt az első utam Varsóba, a plakát fővárosába.¹⁶ Mindkét esemény szervezésében aktívan részt vettem.

¹⁴ Kovács István: *A könnyező plakát*, 1956 plakáton, Budapest, MPT, 2006, 5.

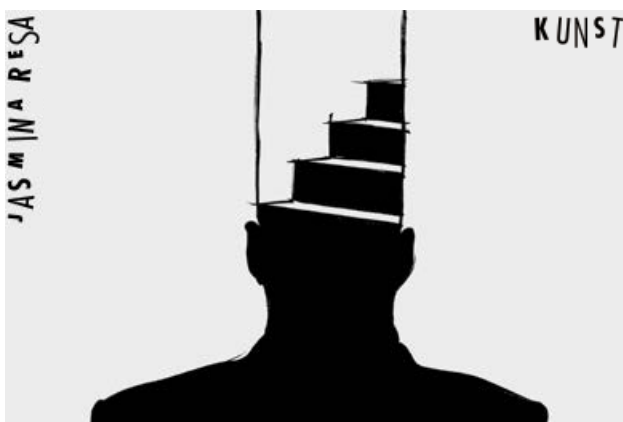
¹⁵ *1956 plakáton*, Varsó, Fabryka Trzciny, 2007

¹⁶ Varsót nem csak amiatt hívhatjuk a plakát fővárosának mert itt rendeződik meg a nemzetközi biennálék egyik, hanem a legnagyobbika is, hanem mert Henryk Tomaszewski nevéhez fűződik a modern plakát és azon belül a lengyel plakátiskola születése.

12. kép
Tóth Tamás
1956. 10. 23.
plakátja,
100x70 cm,
2006

13. kép
Tóth Tamás
Kunst plakátja,
100x70 cm,
2006

2006-ban két plakátommal is szerepeltem a Varsói Nemzetközi Plakát Biennálén: az 1956-os és a *Kunst* című színházi plakátommal.

2008-ban az MPT a soraiba invitált. Amikor leültem Krzysztof Duckival és Orosz Istvánnal, csak úgy tódultak belőlem a kérdések: Miért pont én? Miért pont most? Hiszen nincs még mögöttem túl sok plakát. Mi lesz, ha nem váltom be a hozzám fűzött reményeket? Ők persze nyugtattak, hogy az

elkötelezettségem, a plakát iránti szeretetem és lelkesedésem éppen elegendő ahhoz, hogy belevágjak. Azzal a gondolattal erősítettek meg, hogy a magyar plakát jövője akkor biztosított, ha bevonják a fiatalokat is a munkába. Ezzel az útravalóval lettem tagja az MPT-nek, és vállaltam aktív szerepet a plakátos események és kiállítások szervezésében. Lehetőségeinkhez mérten mindig nyitott szemmel, a szakmát mozgatva és több, társaságon kívüli taggal kiegészülve szerveztünk kiállításokat. A mai napig hidat képezek az egyre idősödő, aranygeneráció mesterei és a fiatal, feltörekvő tanítványok generációja között. A Társaság ma tagjai között tudhatja annak a legendás generációnak a képviselőit, akik a hatvanas-hetvenes években új tendenciákat, új perspektívákat magában

foglaló formanyelvükkel és szemléletükkel a magyar plakátgrafika forradalmárainak számítottak, valamint számos, a fiatalabb korosztályhoz tartozó hivatásos grafikust, akik a változó korba került plakátműfajhoz már tudatosan közelítenek.¹⁷ Közösségünk ereje a plakát nyelvezetének szeretetében rejlik.

14. kép
Plakátok Rómában
– Manifesti Ungheresi,
Róma,
2013

17 Az MPT 2025-ös taglistája: Árendás József, Bagossy Levente, Budai Lotte, Bakos István András, Bakos Katalin, Baráth Dávid, Baráth Ferenc, Bartos Mónika, Csordás Zoltán, Dombóvári Ágnes, Krzysztof Ducki, E. Zsemberi-Szigyártó Miklós, Faniszló Ádám, Felvidéki András, Gál Krisztián, Gyárfás Gábor, Horkay István, Kapitány Attila, Katona Anikó, Káldor Kata, Kemény György, Keresztes Dóra, Korolovszky Anna, Kulinyi István, Molnár Gyula, Orosz István, Orosz Márton, Pinczehelyi Sándor, Vladislav Rostoka, Schmal Károly, Sz. Eszteró Anett, Szlama Norbert, Szőnyeg-Szegvári Eszter, Szugyczky István, Takacs Malgorzata Gosia, Tóth Andrej, Tóth Tamás, Varga Anna Gizella, Varga Gábor Farkas

PosterFest

Mikor Árendás József és Pinczehelyi Sándor fejéből kipattant az ötlet 2016-ban, hogy egy olyan hazai szakmai eseményre lenne szükség, ahol a plakát van a fókuszban, és teljes fényében tündökölhet. Addigra már néhány jelentős szakmai esemény megrendezésre került az országban. Ilyen volt például a nagy múltú békéscsabai Országos Tervezőgrafikai Biennálé és a budapesti Aranyrajzszőg kiállítás. Azonban mindkét esemény a teljes tervezőgrafikai spektrumot próbálja lefedni; egyik sem koncentrált kizárólag egy műfajra, hanem globálisan mutatja be a tervezőgrafika hazai helyzetét. Amikor leültünk beszélgetni a készülő kiállításról, három dologban értettünk egyet és voltunk biztosak: ez egy tisztán plakátos esemény lesz, és mint ilyen, nemzetközi kell, hogy legyen. A második kérdés a díjátadó zsűri volt. Elhatároztuk, hogy az mindig független és nagynevű nemzetközi plakátgrafikusokból álljon, ezzel biztosítva a minőséget és a pártatlanságot. A zsűrit minden esetben meghívjuk, és a zsűrizés a megnyitó napján történik, amikor a kiállítás már fel van építve, így a plakátokat eredeti méretben láthatják. Végül abban is megegyeztünk, hogy a Társaság, mint az esemény kiírója és szervezője, minden esetben versenyen kívül szerepel a tárlaton. E három feltétel teljesülése esetén láttuk biztosítottnak azt, hogy a rendezvény díjazása a Társaságtól független lesz. Abban is biztosak voltunk, hogy meg kell szólítanunk a legfiatalabb grafikusgenerációt, hogy bekapcsolódjanak a munkába. Ezért felvettük a kapcsolatot a művészeti egyetemekkel, ahol tervezőgrafika oktatás folyik. Ezáltal reméltük biztosítottnak a magyar plakát jövőjét. Így vágtunk bele a PosterFest szervezésébe.

Az 1. PosterFestnek¹⁸ az ELTE, Lágymányosi Campusa adott otthont. A fő eseményén a beválogatott plakátok alkotói négy szekcióban mutakozhattak be. A válogató zsűri¹⁹ az első szekcióban a művészeti egyetemeken tanuló legfiatalabb generáció diákpályázatát szemlélte. Ennek témája az *1956-os magyar forradalom 60. évfordulója* volt, amelyre 68 hallgató 81 plakátja került kiállításra. A második szekcióban a hivatásos hazai grafikusművészek által készített kulturális, kereskedelmi, közérdekű, valamint autonóm témájú plakátok közül a zsűri 44 művész 77 plakátját ítélte alkalmasnak a kiállításra. A harmadik szekcióban 40 nemzetközi profi plakátgrafikus 60 alkotását ítelték kiállíthatónak. A versenyen kívüli, egyben utolsó szekcióban pedig az MPT 22 művésze 110 plakátjával mutatkozott be. A fesztiváljelleg erősítése érdekében három kísérőprogramot is rendeztünk. Az első a *Best of Metropolitan* tárlat volt

¹⁸ 1. PosterFest, Elte, Lágymányosi Campus északi tömb, Gömb aula, 2016

¹⁹ Az 1. PosterFest válogató zsűrijének tagjai: Krzysztof Ducki (az MPT elnöke), Jerger Krisztina (az MPT tagja, művészettörténész), Szepes Hédi (művészettörténész)

a Metropolitan Egyetem Rózsa utcai campusán. A második az *Underground Images* az A38 Hajó galériájában. A harmadik pedig az *1956 plakáton* című tárlat a Józsefvárosi Galériában. A díjadtadó zsűriben Michel Bouvet francia grafikusművész, Kapitány Attila szerb grafikusművész és Orosz István magyar grafikusművész kapott helyet. A PosterFest katalógusában Szőnyeg-Szegvári Eszter művészettörténész a következőket írja a plakát jövőjéről: „[...] Meghalt a plakát! Éljen a plakát! Bár a műfaj önállósodása, ami jelentősen támaszkodott egy adott médium halandó tulajdonságaira, ma már valóban háttérbe szorult a dinamikusan fejlődő média új, gyors és reflektív kommunikációs jelentésével szemben, azonban a frappáns tömörítés, a tekintet pillanatnyi rabul ejtéséért folytatott vizuális hadjárat jelenléte, sőt felerősödése, a plakátos gondolkodásmód átöröklődéséről és továbbéléséről tanúskodik. [...]”.²⁰

Az I. PosterFest szinte a teljes MPT tagságot megmozgatta, a szervezésben mindenki részt vett valamilyen módon. A helyszín sajátosságai miatt, mivel a kiállítás az egyetem campusának központi részén valósult meg, rengeteg látogatót vonzott. Az esemény felkerült a hazai és a nemzetközi grafikai térképre. A PosterFesteket biennálé jelleggel, kétevente terveztük megrendezni, de különböző okok miatt ezt a ciklust nem mindig sikerült tartanunk.

15. kép

1. PosterFest megnyitó,

ELTE,

Lágymányosi Campus,
északi tömb, Gömb Aula,

Budapest,

2016

²⁰ Szőnyeg-Szegvári Eszter: *Plakátélesztő*, 1. PosterFest katalógus, Budapest, MPT, 2016, 16. A középkori francia mondás *Le roi est mort, vive le roi!* (Meghalt a király éljen a király!) amivel az uralkodó halálát és utódjának trónra lépését hirdették ki. Ezzel játszik a londoni Kingston University és a Westerdals Oslo ATC hallgatóinak kísérlete. A konceptuális projekt a plakát jelenlegi helyzetére és jövőjére reflektál.

16. kép

**1. PosterFest
megnyitó,**

ELTE,
Lágymányosi Campus,
északi tömb, Gömb Aula,
Budapest,
2016

A soron következő 2. PosterFest²¹ 2018-ban került megrendezésre, immár új helyszínen, a Teslában. A 2. PosterFest helyszínváltozásának az okai, hogy Budapesten kihívás megfelelő helyszínt találni egy PosterFest szintű plakátkiállításához, amely megfizethető is. Az ilyen eseményekhez olyan terekre van szükség, amelyek elég nagyok ahhoz, hogy nagyméretű plakátokat is elhelyezzenek, megfelelő fényviszonyokkal rendelkeznek, és központi elhelyezkedésük miatt könnyen megközelíthetőek. Egy múzeum vagy galéria bérleti díja gyakran rendkívül magas lehet, míg az alternatív, „underground” helyszínek infrastruktúrája nem mindig alkalmas egy professzionális kiállítás befogadására. Az MPT és hasonló szervezetek számára a helyszínválasztás mindig kulcsfontosságú stratégiai döntés, amely nagyban befolyásolja a kiállítás sikerét és látogatottságát. A válogató zsűri²² az MPT tagjaiból állt. A diákpályázaton, melynek tematikája

17. kép
2. PosterFest
díjátadó,
Tesla,
Budapest,
2018

²¹ 2. PosterFest, Tesla, Budapest, 2018

²² A 2. PosterFest válogató zsűrijének tagjai: Árendás József (az MPT tagja), Krzysztof Ducki (az MPT elnöke), Pinczehelyi Sándor (az MPT tagja), Szönyeg-Szegvári Eszter (az MPT tagja, művészettörténész) és Tóth Tamás (az MPT tagja)

a *Szabadság* hívószóra épült, 7 magyar művészeti egyetem 33 hallgatójának 40 alkotása szerepelt. A hivatásos magyar grafikusművészek 22 alkotóval és 31 plakáttal szerepeltek, míg a nemzetközi szekcióban 40 ország 178 alkotójától 262 plakátot állítottak ki. Az MPT 20 művésze mintegy 58 plakáttal volt jelen. Kísérőprogramként a gyerekeknek két plakátkészítő workshop valósult meg *Freedom* és *ABC kaland* címmel Sebastian Kubica és Korolovszky Anna vezetésével. Ezek mellett a *Masters and students* kiállítás a Szimplakertben nyílt meg. Díjzsűrinek Finn Nygaard dán, Slobodan Štetić szerb, valamint Agnieszka Ziemiszewska lengyel grafikusművészeket kértük fel. Katona Anikó művészettörténés a katalógus előszavában a következőket írta: „[...] Szóval mitől is (jó) plakát egy plakát? A »Design of Dissent« című nemzetközi plakátválogatás-könyvhöz a drámaíró Tony Kushner írt előszót, amelyben átélhetően írja le az igazi plakát hatóerejét. Szerinte, ami a plakáttal szembe jön, az valami mindannyiunk által ismert, tudott igazság, amelyet mélyen legbelül már régen felfedeztünk, amely ott volt a szemünk előtt, de nem mertük kimondani, amit tudtunk, de eddig nem kerülhetett napvilágra: most napfényre került, mert ideje cselekedni. Mintha az utcán egy vadidegen lépne oda az emberhez, és kimondaná a legintimebb, legbelsőbb gondolatát, hitét, amiről azt hitte, hogy nem osztozik senkivel: ez a plakát csodája. [...]”²³

Nem volt elvárható, hogy az egyre idősödő kollégák ugyanolyan erővel és elszántsággal segítsék a 2. PosterFest létrejöttét, ezért fel kellett építeni egy új csapatot, amely elsősorban a tenni akaró fiatalokra épített. Az új csapatra rendkívül sok feladat hárult. A nemzetközi szekcióba érkező plakátok növekedése valamint az akarat, hogy az MPT plakátokról kerüljön le a fókusz egyértelműen jelezte a PosterFesttel kapcsolatos szándékainkat.

²³ Katona Anikó: *Retorika, szimbólumok, üzenet – avagy mi az a plakát?*, 2. PosterFest katalógus, Budapest, MPT, 2018, 10.

18. kép
2. PosterFest
díjazottak
és a zsűri,
Tesla,
Budapest,
2018

A következő 3. *PosterFest*²⁴ a MOME Groundon valósult meg 2022-ben. Az időbeni eltolódást a COVID-19 járvány okozta, ami gyökeresen megváltoztatva az emberek mindennapjait. A vírus terjedésének megakadályozására hozott intézkedések, mint a lezárások, a kijárási korlátozások és a távolságtartás, jelentős társadalmi, gazdasági és mentális kihívásokat okoztak, amelyek mély nyomot hagytak a Társaság életében is. A járvány egyértelműen meglátszó-dott a *Restart* diákpályázatra beérkezett plakátok mennyiségén és minőségén. A válogató zsűri²⁵ ebben az évben fenntartotta magának a jogot, hogy a kategóriát törölje a versenyből, így ebben a kategóriában díjátadásra nem került sor. A hazai hivatásos grafikusok szekciójában 30 művész 40 alkotása szerepelt, míg a nemzetközi szekcióban 39 országból 224 plakát volt látható. Az MPT 25 alkotója 50 plakáttal képviseltette magát. Kísérőprogramként két esemény valósult meg. Az MPT tagjai azonnal reagáltak az Ukrajnát ért orosz agresszióra, amely 2022-ben eszkalálódott, és széleskörű, mélyreható hatással van Ukrajnára, a nemzetközi gazdaságra és a geopolitikai viszonyokra. Az erre a témára készült plakátokat a MOME-n állítottuk ki. Emellett társrendezvényként

19. kép

3. *PosterFest*
megnyitó,
MOME Ground,
Budapest,
2023

²⁴ 3. *PosterFest*, MOME Ground, Budapest, 2023

²⁵ A 3. *PosterFest* válogató zsűrijének tagjai: Árendás József (az MPT tagja), Krzysztof Ducki (az MPT elnöke), Gál Krisztián (az MPT tagja), Katona Anikó (az MPT tagja, művészettörténész), Korolovszky Anna (az MPT tagja), Orosz István (az MPT tagja), Pinczehelyi Sándor (az MPT tagja), Tóth Tamás (az MPT tagja)

a *Mephisto újratöltve* című plakátkiállítás a MOM Moziban volt látható. Fekete Valéria esztéta a PosterFest katalógusának előszavában a plakát helyzetéről a következőképpen elmélkedik: „[...] A mai plakátművészet változása a tömegkommunikáció változásában rejlik. A plakát, mint üzenet, sokszor inkább autonóm alkotásként jelenik meg, fesztiválokon, biennálékön és természetesen a már említett világfalu univerzális webhálóján. A plakát korábbi hordozója az utca volt – most sokkal inkább a közösségi média és a világháló. Ezeken keresztül érheti el előre konfigurált célcsoportjait. És ennek megfelelően a világháló, a közösségi média, amelyet használ hatással van rá is. [...]”²⁶. A díjátadó zsűri tagjai Peter Bankov belorusz, Krzysztof Białowicz lengyel, valamint Peter Javorik szlovák plakáttervezők voltak.

A COVID-19 járvány utáni időszakban egy ilyen nagyszabású kulturális esemény újraindítása komoly kihívásnak bizonyult, és nem is sikerült maradéktalanul megoldanunk, ahogy azt a diákpályázat eredménye is mutatja. Mindezek ellenére úgy gondolom, hogy a nagyobb és az apróbb zökkenők ellenére az esemény sikeresnek mondható. Az előző PosterFestre összeállt csapat, számos új taggal kiegészülve, remekül dolgozott együtt.

20. kép
3. PosterFest
megnyitó,
MOME Ground,
Budapest,
2023

²⁶ Fekete Valéria: *Plakátok – az emlékezés formái*, 3. PosterFest katalógus, Budapest, MPT, 2023, 8.

A 4. *PosterFest*²⁷ 2025 januárjában a Vigadóban rendezték meg. A *Safe place* diákplýázat arra a modern kori igényre reflektál, hogy a biztonság fogalma mára mennyire összetett és sokrétű lett. A pályázat arra kérte a diákokat, hogy a plakátjaikon keresztül adjanak választ arra a kérdésre, hol és hogyan találhatunk ma menedéket. A belső békét, a gondolataink biztonságát, a szabadságot és a toleranciát ütközteti a környezetünkben zajló konfliktusokkal. A 4. *PosterFest* válogató zsűrije²⁸ 51 alkotótól 58 plakátot válogatott be a kiállításra. Ezek a művek a modern grafikai látásmódon keresztül igyekeznek értelmezni a *safe place* fogalmát. A hazai professzionális grafikusok 51 alkotótól 71 plakáttal vettek részt az eseményen. A nemzetközi profi kategóriában 167 alkotó 252 plakáttal szerepelt a kiállításon. Az MPT 22 művésze pedig 22 plakáttal képviseltette magát. Kísérőrendezvényként 5 kiállítást szerveztünk: Radoslava Boor *Joy and Glory* kiállítását a budapesti Bolgár Intézetben, Patrycja Longawa plakáttervező előadását a budapesti Lengyel intézetben, a Corvin rajziskolával közösen a *PosterFest Fresh* kiállítást, amivel a középiskolásokat is bevontuk a plakátos eseménybe, *Water is*

21. kép

4. *PosterFest*
megnyitó,
Vigadó,
Budapest,
2025

²⁷ 4. *PosterFest*, Vigadó, Budapest, 2025

²⁸ A 4. *PosterFest* válogató zsűrijének tagjai: Árendás József (az MPT tagja), Csordás Zoltán (az MPT tagja), Krzysztof Ducki (az MPT elnöke), E. Zsemberi-Szigyártó Miklós (az MPT tagja), Orosz István (az MPT tagja), Pinczehelyi Sándor (az MPT tagja), Sz. Eszteró Anett (az MPT tagja) és Tóth Tamás (az MPT tagja)

life és a *Poster reality* kiállításokat a Szimpla kertben, valamint a *Plakát Analóg* című tárlatot az Art 9 galériában. A kiállítás bemutatta, hogyan jut el a gondolattól a kész plakátig a művész, és milyen a rajz alapú, üzenettel bíró „grafikus” plakát. A díj zsűri tagjai Radoslava Boor bolgár, Patrycja Longawa lengyel és Gitte Kath dán grafikusművészek voltak. Ahogy Katona Anikó művészettörténész a katalógus előszavában fogalmazza meg, hogy a plakát helyzete az elmúlt 20 évben drasztikusan megváltozott a kommunikáció és a művészet fejlődésével: „[...] Csakhogy 20 év alatt még gyorsabban és drasztikusabban változott a világ, a kommunikáció és a művészet is, mint ahogy el tudtuk volna képzelni. Ilyen körülmények között próbálta állni a sarat a huszadik század műfajának is nevezett plakát, és úgy gondolom, immár nem az volt a kérdés, mint eddig, hogy hogyan újítja meg újra és újra formanyelvét, hanem az, hogy egyáltalán van-e, és ha igen, ki is ő? Hiszen nagyon úgy tűnik, hogy már egyáltalán nem ugyanaz, aki volt, kevesebb és több is. Többé nem az utca műfaja, elvesztette a helyét a hirdetőoszlopon – és amit a billboardokon látunk, annak kevés köze van hozzá. Gyakran többé nem is nyomtatott, elvesztheti anyagát, a papírt, és szülőszobáját, a nyomdát is. Testét vesztett szellemként az online térben kísért, vagy éppen kiállítótermek falain ölt print alakot. De több is mint egykor, mert ha jó és hatásos, lesz belőle matrica, képeslap, insta sztori, mém vagy virálisan terjedő kép. [...]”²⁹.

Az eddigi négy PosterFest tanulságai, hogy a kiállítások képesek új, komplex tereket teremteni a párbeszédhez. A kiállítások provokatív témái és a művek sokszínűsége vitákat generált, és arra ösztönzte a látogatókat, hogy gondolkodjanak el a világ problémáiról. Emellett a PosterFestek lehetőséget adtak a művészeknek, hogy ne csupán esztétikai élményt nyújtsanak, hanem aktív szerepet vállaljanak a társadalmi változások előmozdításában. A kiállítások szervezése hatalmas feladat, amely számos kihívást tartogatott. A válogató zsűrinek egyensúlyt kellett teremtenie a különböző stílusú plakátok és a mélyebb, kritikai gondolkodást igénylő művek között. Az MPT tagok kitartó munkájának köszönhetően a PosterFest néhány év alatt nemzetközi szinten is ismert és elismert eseménnyé vált. A fesztivál célja, hogy bemutassa a friss plakátgrafikai trendeket, a műfaj jelenlegi helyzetét és új útjait, valamint megszerettesse és ápolja a plakátot, illetve a „plakátos gondolkodásmódot” a fiatal grafikus generációval. Ez az elgondolás adta a fesztivál létrejöttének alapját, és ez motiválta a szervezőket abban, hogy a magyar plakátot újra feltegyék a nemzetközi térképre. A számok és a kiállított plakátok minősége alapján ez a cél jó úton halad, azonban még rengeteg a tennivaló, és a munka nem állhat meg. Jelenleg is nagy erővel zajlik az 5. PosterFest előkészítése, a szervezők keresik azokat a szakmájukért tenni akaró művészeket, valamint a megfelelő helyszíneket és az anyagi forrásokat a folytatáshoz.

²⁹ Katona Anikó: *Évfordulók: 140, 21, 4*, 4. PosterFest katalógusa, Budapest, MPT, 2025, 7.

22. kép
4. PosterFest
megnyitó,
Vigadó,
Budapest,
2025

Nemzetközi viszonylat

Kevés egyértelműbb példa volt számomra a DOPP csoportnál. Jelen lenni a hazai és külföldi szakmai plakátos eseményeken egyaránt, egyet jelent azzal, hogy a magam módján „alakítom” azokat a munkáimon keresztül. Amennyiben tehetem, személyesen is ott vagyok azokon az eseményeken, ahol a plakátjaimmal szerepelek. Ez a részvétel nekem sokkal többet képvisel pusztán jelenlétnél: ez egy aktív és tudatos döntés a részemről, amely hozzájárul a szakmai fejlődésemhez. Ezen keresztül építem azokat a kapcsolatokat, amelyek a későbbiekben hozzájárulhatnak a saját valamint a magyar plakát helyzetének jó megítéléséhez. A kapcsolatépítés nemcsak az azonnali előnyökről szól, hanem egy támogató közösség felépítéséről is, ahol segíthetjük egymást. Ezek az események kiválóan alkalmasak arra is, hogy megismerjem a legújabb trendeket és innovációkat. Az előadások, workshopok és kiállítások révén naprakész maradok a szakterületemmel kapcsolatban. Ezzel nemcsak a tudásom bővül, hanem versenyképesebb is leszek a piacon. A különböző nézőpontok megismerése tágítja a látókörömet, ami új gondolatokhoz és megközelítésekhez vezethet a munkámban.

23. kép

Barátok:

Cieślewicz, Lenica,

Tomaszewski

megnyitó,

Grafika és Plakát Galéria,

Varsó,

2025

A nagymúltú biennálék és triennálék, mint a varsói, a lahtii, a monsi vagy éppen a mexikói, valamint a feltörekvő, friss plakátos kezdeményezések egyaránt nagy jelentőséggel bírnak számomra. Egyfelől szakmai kötelesség jelen lenni ezeken, másfelől mindegyiken jól megfigyelhető az a változás, amin a plakát éppen keresztülmegy.

A 1960-as években induló nemzetközi és hazai plakát biennálék a valóban megrendelt és kinyomtatott plakátok seregszemléi voltak. A biennálékon megjelenő munkák koncentráltan mutatták be a művészek eredményeit, és egy-egy ilyen biennálén szerepelni azt jelentette, hogy az alkotó jelen van a szakmában, és odafigyelnek rá. Keppel Márton művészettörténész így ír erről Árendás József könyvében: „Az 1966-ban vitorlát bontó nemzetközi poszterbiennálék zászlóshajója bejárta a szocialista országok hasonló törekvésű alkotóinak elszigetelt közegét, és valós alternatívát mutatott fel a művészi szabadságfok kibontakoztatására.”³⁰ A 2000-es évektől a valós megrendelések csökkenő száma miatt a megrendelésre készült plakátok egyre inkább háttérbe szorultak, és a helyüket átvette az autonóm plakát. Az új designstúdiókban folyó brainstorming gyakran

félresikerül, mert túl sokan (art director, grafikus, író, tipográfus, fotós stb.) dolgoznak együtt, ami feleslegesen bonyolulttá teszi a folyamatot. Pedig a szakmai véleményem szerint a jó plakát éppen úgy születik, hogy folyamatosan elhagyunk belőle elemeket, hogy a lényeg maradjon.

³⁰ Keppel Márton: *Fikció és empátia*, Árendás József plakátvilága, Budapest, MMA Kiadó, 2021, 36.

24. és 25. kép
29. Nemzetközi
Plakát Biennálé
megnyitó,
Képzőművészeti
Akadémia,
Varsó,
2025

26. kép
Barátság ABC
megnyitó,
Liszt Intézet,
Varsó,
2025

Amikor 2008-ban először szerepeltem a Varsói Nemzetközi Plakát Biennálén, amely a legnagyobb megtiszteltetés és szakmai elismerés volt számomra. A biennáléra a világ minden tájáról érkeztek plakátművészek, mondhatni „összegyűlt a nagy család”. A plakátos események egymást követték. Szakmailag, valamint emberileg is feltöltődés találokni a rég nem látott barátokkal és kollégákkal. Azt tapasztaltam ottlétemkor, hogy a művészek úgy tudtak leülni beszélgetni egymással, mintha tegnap váltak volna el egymástól, függetlenül attól, hogy honnan érkeztek. Magától értetődő és természetes módon fogadtak. Közéjük tartozónak éreztem magamat. Olyan nagy mesterekkel beszélgethettem szakmáról a teljesség igénye nélkül, mint Waldemar Świerzy, Mieczysław Wasilewski, Wiesław Rosocha, Lech Majewski, akik közül ma már többen nincsenek közöttünk. Emellett a saját és a fiatalabb generációhoz tartozó kollégákkal is barátságokat kötöttem, mint Agnieszka Ziemiszewska, Sebastian Kubica vagy Ryszard Kajzer, akikkel később számos szakmai eseményt és találkozót tudtunk létrehozni.³¹ Ezen szakmai együttműködés eredményeként valósult meg a *V4 PoszTerra* plakátkiállítás a budapesti Vigadóban, ahol plakátos mesterek és hallgatók (cseh, lengyel, magyar és szlovák)

³¹ 1956 *plakáton*, Lengyel Intézet, Budapest, 2006, *Chopen – Liszt – Zene*, Lengyel Intézet, Budapest, 2010, *Visegrád karma*, Bakelit Multi Art Center, Budapest, 2013, *Lengyel, magyar plakátra fell!*, Lengyel Intézet, Budapest, 2024, *Barátság ABC*, Lengyel Intézet, Budapest, 2024, valamint az 1. 2. 3. és a 4. *PosterFest*, Budapest, 2016, 2018, 2023, 2025

mutakoztak be egy nagyszabású kiállítás keretében. Az esemény jól reprezentálta azt a fajta kollaborációt, ami a plakátosokat mindig is jellemezte. Orosz Márton művészettörténész így ír erről: „V4 Négy ország, négy nyelv, 12 grafikus. Volt, hogy egymás nyelvét szótárazták, volt, hogy oroszul próbáltak szót érteni, volt, hogy angolul, de hamar rájöttek, közös nyelvük is van. A plakát. Amit csak ezer szóval lehet elmagyarázni, az egyetlen képpel elmondható. Egy letett pont, egy elindított vonal, egy elkezdett rajz egy szalvétán, egy szájmaszkon vagy egy söröslátét hátán ... skiccek, vázlatok, »vizuális kommunikációk«. Félszavakból értettük egymást. [...]”³² Ez a befogadó és nyitott közeg rendkívül inspirált.

Lech Majewski³³ a következőképpen fogalmaz a varsói plakát biennálé katalógusában a változásról: „Az információdömping korában, amikor minden nap új szalagcímeket, válságokat és áttöréseket hoz, a plakát vizuális médiuma meglepően aktuális marad. Egykor az intézmények – politikai, kulturális, kereskedelmi – számára fenntartott, hivatásos művészek által készített plakátnak világosan meghatározott helye volt: nyomdák, meghatározott formátumok, kiszámítható terjesztés. Egyértelmű határvonal választotta el a feladót és

27. kép
Mieczysław
Wasilewski
kiállítása
a 29. Nemzetközi
Plakát Biennálén,
Képzőművészeti
Akadémia,
Varsó,
2025

³² Orosz Márton: *V4 plakátok, négy bekezdés a plakátról, avagy az ágyaneműtartók titka*, V4 PoszTerra katalógus, Budapest, MMA, 2021, 2.

³³ Prof. Lech Majewski, a varsói Képzőművészeti Akadémia professzora és a varsói Nemzetközi Plakát Biennálé elnöke

a címzettet. A plakát felülről lefelé irányuló üzenet volt – gyakran hermetikus és egyoldalú. Mára ez a világ eltűnt, helyét a digitális valóság vette át – dinamikus, demokratikus és kiszámíthatatlan. A plakát kiszabadult az intézményi keretből, és bárki kezébe kerülhet, akinek mondanivalója van. A tervező-eszközökhöz való könnyű hozzáférésnek, valamint a közösségi médiának köszönhetően bárki megalkothatja saját üzenetét, amelyet személyes érzékenységén keresztül szűrhet és azonnal megoszthat. A plakát olyan kifejezési formává vált, amely egyszerre egyéni és kollektív. Ami azonban változatlan maradt, az a tükör szerepe – nem a valóság passzív visszatükrözője, hanem aktív kommentátor. A kortárs plakát közvetlenül reagál a világra – távolságtartás és érzéstelenítés nélkül. Globális és személyes problémákat, társadalmi és egzisztenciális kérdéseket feszeget. Érzelmes, provokatív, időnként hangos – de mindig mélyen gyökerezik a kommunikáció és a megértés iránti emberi igényben. A hanyatlásáról szóló előrejelzésekkel ellentétben a plakát reneszánszát éli. Tömörsege és kommunikációs ereje tökéletesen alkalmasnak bizonyul egy olyan korban, amelyben a közönség türelme korlátozott, és a gyors, szimbolikus kommunikáció iránti igény óriási. A plakátnak már nem kell a túlélésért küzdenie – ma már bizonyítékként szolgál arra, hogy mennyi mindent el lehet mondani a kép, a metafora és a redukció segítségével.”³⁴.

Ezek a nemzetközi plakát biennálék és triennálék a fő eseményen kívül általában több szekció is van, tematikus és diák szekció. Utóbbiakban a résztvevők valamilyen, a társadalmat érintő problémára reflektálhatnak. A részvétel a kiállításon

28. kép

Step diák szekció
a 29. Nemzetközi
Plakát Biennálén,

Ipari Formatervezési
Intézet, Varsó,
2025

³⁴ Lech Majewski: *A plakát mint a valóság tükré*, 29. Nemzetközi Plakát Biennálé, Varsó katalógus, Képzőművészeti Akadémia, Varsó, 2025, 4.

nem automatikus és nem garantált. Minden esetben szakmailag magas színvonalú, válogató zsűri dönti el, hogy mely plakátok kerülhetnek be a kiállításra. A díjakról szintén egy nemzetközi, szakmailag megkérdőjelezhetetlen díjszűri dönt. Az MPT által szervezett PosterFest jól illeszkedik ezen biennálék sorába.

Marja Selinger így ír a Lahti plakátbiennálé kapcsán a katalógus előszavában: „[...] Szükség van-e a plakát új definíciójára? Ahelyett, hogy kategorikus definíciót keresnénk és összehasonlítsunk az alkalmazott gyártási technikákat, talán fontosabb a plakát kifejezőmódját és vizuális formáját figyelembe venni. Egy jó plakát érdekes módon közvetít üzenetet. Felkelti a figyelmet, megszólít és megragadja a járókelő tekintetét. Egy jó plakát gondolkodásra ösztönöz, emlékezetes marad, és üzenete eléri a célját.”³⁵

Ugyanerről Elio Di Rupo és Savine Moucheron a Monsi Politikai Plakát Triennálé katalógus előszavában a következőképpen ír: „[...] Az új technológiák és a hiper-konnektivitás korában, amikor a verseny többféle formát ölt, a plakátnak megvan az a hatalma, hogy gondolkodásra készítsen minket és élesítse kritikai érzékünket egy nagyon egyedi módon. [...]”³⁶

Említésre méltónak tartom az Opla³⁷ projektet, akik az MPT fiatal tagjaiból verbuválódott művészeti projekt, amely kiemelten a plakátművészettel és ahhoz kapcsolódó művészeti jelenségekkel, irányzatokkal foglalkozik. Céljuk a nemzetközi plakátművészeti élethez kapcsolódva a magyar plakát életben tartása, népszerűsítése. A klasszikus mesterek és az évről-évre felbukkanó fiatal plakáttal foglalkozó tehetségek közötti folyamatos párbeszéd működtetése. A plakát egyedi vizuális költészeti nyelvének megőrzése. Munkájukat együttműködéssel szoktam segíteni, amennyiben igénylik és szükséges. Az Opla projekt számos olyan kiállítást és workshopot³⁸ valósított meg, ahol nem csupán a hazai plakátot szerető és értő grafikus szcénát, hanem a nemzetközi plakátművészeket is együttműködésre kérték fel.

³⁵ Marja Selinger: *A plakát tükrözi a kor kultúráját*, 17. Nemzetközi Plakát Biennálé, Lahti katalógus, Lahti Poster Museum, Lahti, 2009, 7.

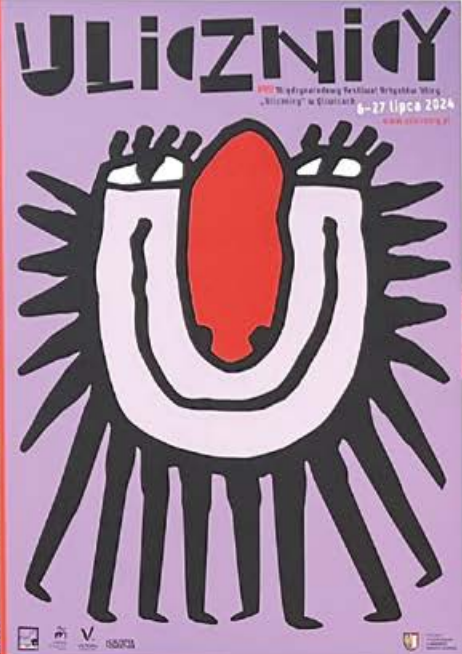
³⁶ Elio Di Rupo: *Előszó*, 13. Nemzetközi Politikai Plakát Triennálé, Mons katalógus, Kulturális Központ, Mons, 2016, 2.

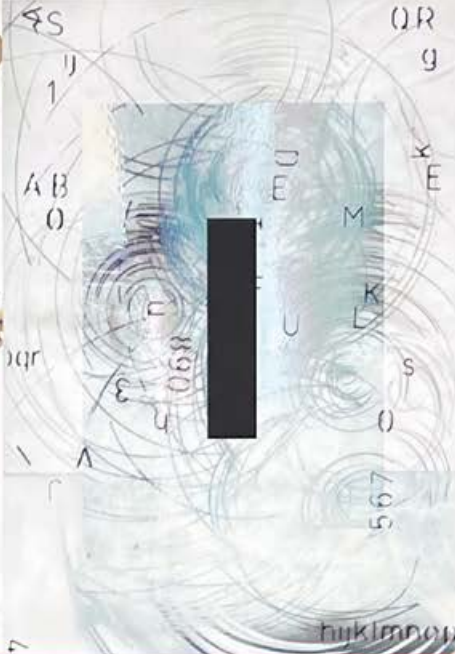
³⁷ Opla projekt 2016-ban alakult Gál Krisztián és Korolovszki Anna grafikusművészek vezetésével. Később csatlakozott hozzájuk Sz. Eszteró Anett és E. Zsemeri-Szigyártó Miklós grafikusművészek

³⁸ *Nyitva fesztivál*, Kazinczi utca, 2016, *Budapest 100*, Erzsébet körút, 2016, *Diósd pincemustra*, Diósd, 2017–2019, *Közös lábos*, Szimplakert, 2016–2018, *Mesterek és tanítványok*, Szimplakert, 2018, *Gasztro plakát workshop*, Bükk művésztelep, Nagyvisnyó, 2018, *Plakát klasszikusok*, Szimplakert, 2019, *Post_Punk_Posters*, Zsolnay Negyed, Pécs, 2019, *Műanyag* Szimplakert, 2019, *Színek*, Szimplakert, 2019, *Tolerance poster show*, Anker't 19, 2019, *Élő plakát*, Szimplakert, 2020, *Állatmesék*, Szimplakert, 2020, *Quarantén*, Szimplakert, 2020, *Plakátváros*, Tolnai Lajos utca, 2021, 2023, *Opla plakát workshop*, Bielsko-Biala 2024,

29. kép
29. Nemzetközi
Plakát Biennálé
megnyitó,
Képzőművészeti
Akadémia,
Varsó,
2025

Tervtől a megvalósulásig, majd vissza a tervig

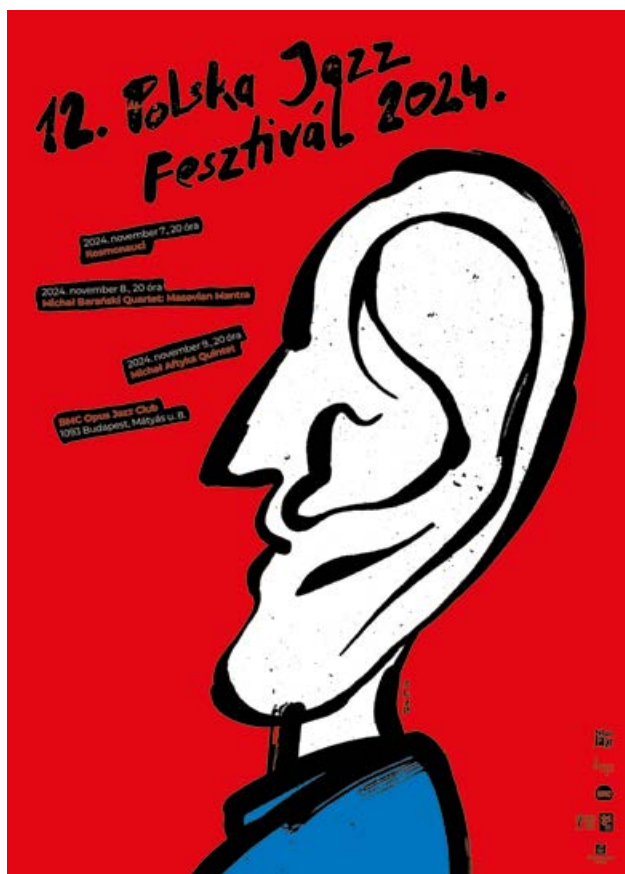
Az ezredforduló a plakátművészet számára egy gyökeres átalakulási időszakot hozott el, amelyet leginkább a digitális technológia és az internet elterjedése határozott meg. A plakát korábbi szerepe, mint az utca elsődleges tömegkommunikációs eszköze, megváltozott, és új platformokon kellett megtalálnia a helyét. Hagyományos hordozója, a hirdetőoszlop és a falfelület, a háttérbe szorult. Helyét a közösségi média és az internet vette át, ahol a plakátok virtuális formában terjednek. Ez azt jelenti, hogy a plakát ma már sokkal inkább egy online megosztásra optimalizált, digitális tartalom, mintsem egy fizikai tárgy. Ahogy Katona Anikó művészettörténész is megfogalmazta: „Testét veszített szellemként az online térben kísért”.³⁹ A plakát, mint műfaj, egyre inkább autonóm alkotásként jelenik meg. Ahelyett, hogy kizárólag reklámcélokat szolgálna, sokszor fesztiválokon, biennálékön és webes felületeken találkozik a közönséggel. A politikai, kulturális és szociális plakátok a társadalmi problémákra reflektálnak, és művészeti értékük miatt válnak fontossá. Az új évezred plakátművészetét az egyszerűség, a tömörség és a vizuális nyelv koncentrálttsága jellemzi, amelyek elengedhetetlenek a gyorsan áramló információáradatban való figyelemfelkeltéshez.

Nem volt ideális ebben a közegben elkezdni a pályámat. Viszont az az útravaló, amit a DOPP csoporttól és barátaitól kaptam, valamint az egyetemi éveim alatt kialakult hitem, vagyis amit gondolok a tervezőgrafikáról és a plakátról, felvértezett azzal az akarattal, hogy semmi se tántorítson el az utamról. Megfogadva Krzysztof tanácsát, miszerint minden munkát úgy készítek, mintha az utolsó lenne, valamint a kitartásom, a meg nem alkuvásom, és azok a lehetőségek, amelyek hitem szerint nem véletlenül kerültek eléem, gyümölcsözőnek bizonyultak számomra. Megrendelőim között tudhattam és tudhatok olyan színházakat, mint a Veszprémi Petőfi Színház és a Forrás Színház. Olyan kulturális intézményeket, mint a budapesti Lengyel Intézet vagy a Pannonia Entertainment filmforgalmazó. Ezek mellett az MPT által szervezett plakátos eseményekre és kiállításokra, valamint a különböző nemzetközi és tematikus eseményekre készített plakátjaim sora jelzi utamat a plakátművészetben.

Vallom, hogy egy terv nem lehet rossz, csupán nem eléggé átgondolt. Lech Majewski, a varsói Képzőművészeti Akadémia professzora egy beszélgetésünk⁴⁰ alkalmával azt mondta, hogy ő mindig a „három H-t” keresi

³⁹ Katona Anikó: *Évfordulók: 140, 21, 4*, 4. PosterFest katalógusa, Budapest, MPT, 2025, 7.

⁴⁰ A beszélgetés a METU workshopján hangzott el 2023-ban, amikor Lech Majewski volt a meghívott előadó.

a fiatalokban. A professzor szerint a tökéletes alkotás titka a „három H” (Head, Heart, Hand) együttes jelenléte. Head (Fej): A gondolat, amely megtölti a munkát tartalommal. Heart (Szív): Az érzelmek, ami hozzáadódik a gondolathoz. Hand (Kéz): Az a ké-

pesség, ami közvetíti a gondolatot és az érzelmet a hordozóra, jelen esetben a papírra. Amikor ez a hármas jelen van egy plakátban, az felkelti az utca emberének a figyelmét, és valami olyasmi születik, amit érdemes megőrizni az utókor számára. Egy plakát nem az örökkévalóságnak készül, de a pillanat művészetéből a maradandó értéket a 3H koncepció adja.

Jerger Krisztina művészettörténész a következőképpen fogalmazza meg a gondolatait a munkáiról az MPT 15 éves kiadványában: „[...] A két munka között tizenhárom év telt el. Nézem a két plakátot – no meg a többit is – és egyértelműen megfogalmazódik bennem, hogy lehetetlenség elválasztani egymástól őket, szoros köztük a kötelék. Mindkettő esetében, Tamás a tartalomtól kiindulva, érzelmein keresztül fogalmazta meg mondandóját. Nem szószátyárkodott, tömön beszélt. Persze, a jó plakát egyik fontos ismérve ez, de egyben az egyik legnehezebb megközelítés is. Egy határozott gesztussal, egy rekvizitum felhasználásával elmondani mindazt, amit a világról gondol. Félreérthetetlenül és érzéken. Tamás ezt tudja! Elegánsan, tisztán dolgozik. Pontosan fordít az érzelmek és az értelem között. Világosan. [...]”

30. és 31. kép
Tóth Tamás
Polska Jazz plakátja
és annak terve,
70x100 cm,
14,8x21 cm,
2024

32. és 33. kép
Tóth Tamás
PlakArt plakátja
és terve,
70x100 cm,
14,8x21 cm,
2019

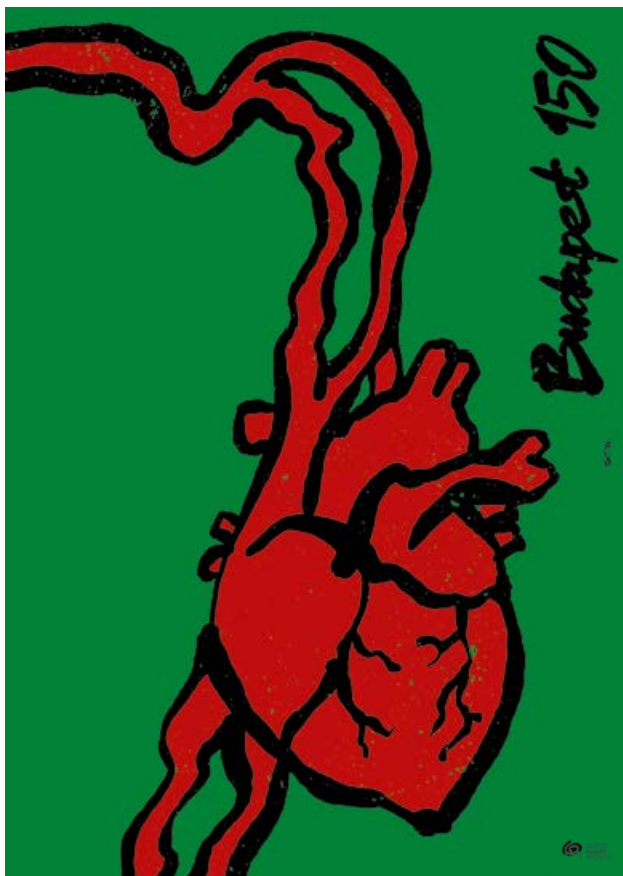
Határozott, tömör, érthető és elegáns. Könnyedsége mögött ott húzódik alkotójuk intellektuális, gondolkodó énje. Ezek a tömör jelzők határozzák meg Tóth Tamás munkáit, [...] össze-
teveszthetetlen felismerhetőséget biztosítanak alkotójuknak [...]”⁴¹.

Az információval túlszűfolt világunkban, a tekintet megragadása és a figyelem felkeltése azt jelenti, hogy az ember megáll egy pillanatra és elgondolkodik, a plakát feladata a születése óta ez, tegye ezt az utcán vagy a világhálón. A plakát az üzenete szerint, akár pozitívan, akár negatívan, képes „befolyásolni” a nézőközönségét. Az alkotó felelőssége, hogy tömören, lényegre törően fogalmazza meg egyetlen vizuális eszközzel, gesztussal, szimbólummal mindazt, amit a világról gondol. A jó plakát ugyanis érzéken és félreérthetetlenül kommunikál. Az üzenetek mögött intellektuális, gondolkodó én húzódik meg, ami a művész egyedi látásmódját tükrözi. A társadalmi, politikai vagy kulturális témákra való érzékeny reflektálás teszi igazán fontossá a plakátot.

Kemény György fogalmazza meg találóan a munkáimmal kapcsolatban: „Tóth Tamás igazi plakátokat készít. Olyanokat, amelyek nem ismerik a túlbeszélést, a felesleges sallangokat, hanem mint a nyílvevő csak a célra koncentrálnak, majd találják telibe. Végtelenül egyszerű, ám kifejező, mindent

⁴¹ Jerger Krisztina: *Tóth Tamás*, 15, Budapest, MPT, 2020, 278.

34. kép
Tóth Tamás
Budapest 150
plakátja,
70x100 cm,
2022

magukba sűrítő, fekete, vagy fehér jelek, pontosabban ecsetlendületek uralják Tóth Tamás valamennyi grafikáját, valahogy úgy, ahogy a régi japán művészszenik tudták egyetlen vad hullámtarajjal kifejezni az egész tengert, vagy magát a teljes emberi léte. A háttér is sokszor csak fehér, vagy fekete – talán a két legfontosabb szín – és több ízben vörös, esetleg arany, nagy ritkán más sík feszül egyenletes erővel a főmotívum alá, hogy szolgálja, kiemelje, szemünkbe lökje a kompozíció főszereplőjét, a szenvedéllyel feldobott rajzot, amely a szindarab, esemény, politikai gondolat lényegéről beszél. Művészi kvalitásokat sorolok, mert napjainkra szinte elfelejtődött, hogy a plakáttervezés igenis művészet az ő, a festő és plakátkészítő Toulouse Lautrec óta, és Tamás igenis plakátművész a legjobbak sorában, nem csupán egy dizájnermelős a futószalag mellett, mint annyian mások, ezt számos hazai és nemzetközi díja, kiállítása, tárlatokon, plakátbiennálékon, szereplése, megjelenése repróskötetekben is visszaigazolja. Tóth Tamásnak ez a mostani tárlata az Eperkert Galériában remek válogatás fanyar humort, súlyos drámát, szépséget, szexet, vagy épp komor hangot egyaránt sugárzó plakátjaiból.⁴²

Művészeti, alkotói tevékenységemben, legyen szó valós megrendelésről vagy fiktív projektről, nincs különbség. A munkafolyamat mindig ugyanaz. Először megfogalmazom magamnak az üzenetet, amit közvetíteni szeretnék. Mi, plakáttervezők, valljuk, hogy üzenet nélkül nincs plakát, csak a puszta forma létezik. Ezt az üzenetet addig sűríttem és tömöríttem, amíg minden olyan rész el nem tűnik belőle, ami nem szükséges a megértéséhez. A lehető legtömörebb, esszenciális üzenet megfogalmazása után vizuálisan ötletelek, amelyek mindig manuális vázlatokban öltenek testet azaz rajzolok. Árendás József a következőképpen elmélkedik erről a könyvében: „Hogyan születik a rajz? Azt nem tudom, csak azt, hogy rajzban

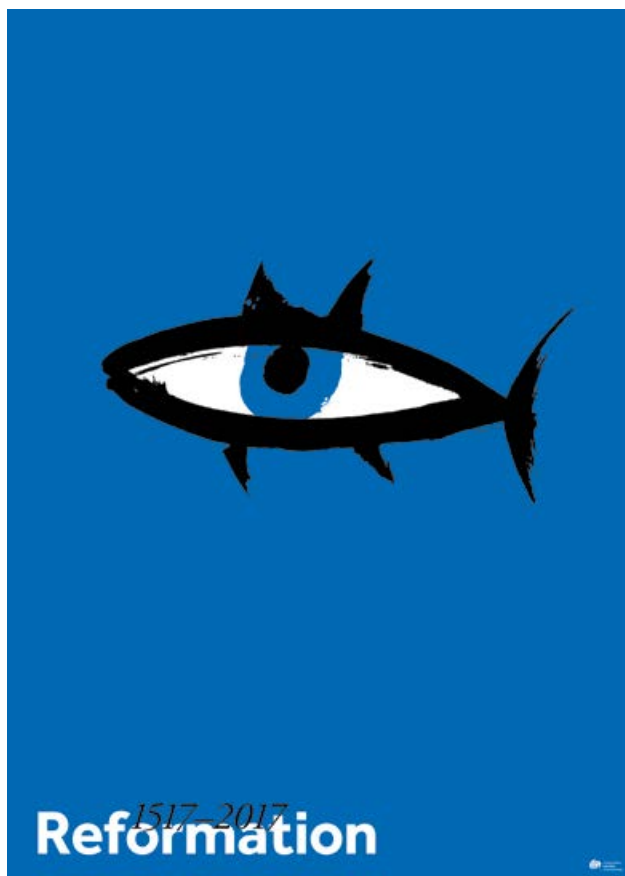
⁴² Kemény György: *Tóth Tamás, Plakátok*, Hangtér galéria, Budapest 2012

gondolkodom. A rajzolás csodateremtés! Az élmény, a feladat, a tettvágy valahogy egyesül az ember lelkében, szívében, agyában és elindul a ceruza[...]"⁴³ Ezek technikája, mérete és stílusa eltérő lehet, de mindig illeszkedik az adott üzenethez, és segíti a plakát értelmezését. Ha szembemegyek az üzenettel, az ronthatja a megértést. Vizuálisan addig sűrítsem és tömörítem a mondanivalómat, amíg az üzenetem értelmezhetősége nem sérül. Fontos számomra, hogy a munkáim felismerhetőek legyenek, és gondolatiságuk, érzelmi töltöttségük, valamint stílusuk miatt hozzáam kössék őket. Ezért az általam használt eszközök nagyban befolyásolják a plakátok elkészítését, mivel ezeken keresztül tudom hozzájuk adni az érzelmeimet.

35. és 36. kép
Tóth Tamás
Reformáció
plakátja és terve
70x100 cm
terv, 14,8x21 cm
2017

Tervezőgrafikusként a legtöbb munkám valamilyen nyomdai technológián keresztül manifesztálódik. Ezért ezek működésének ismerete elengedhetetlen ahhoz, hogy az általam megfogalmazott üzenetek maradéktalanul érvényesüljenek. Míg régebben a négyszínes ofszet vagy akár a direkt színes eljárás is jellemző volt a kivitelezés szempontjából, mára a plakátjaim többsége már kis példányszámban, digitális eljárással készülnek. A technikai sajátosságok azonban soha nem mehetnek az általam közvetíteni kívánt üzenet rovására.

⁴³ Árendás József: *Árendás József plakátvilága*, Árendás József plakátvilága, Budapest, MMA Kiadó, 2021, 5.

Staféta

Az egyetem elvégzése közben nem gondoltam arra, hogy a szakmám gyakorlása mellett valaha tanítással is foglalkozom majd. Ezért, amikor lehetőségem lett volna elvégezni a művésztanári másoddiplomát, nem tettem meg. Akkor még nem gondoltam olyan dolgokra, mint hogy a művésztanári másoddiploma megszerzésével átadhatom a saját szakterületemen szerzett tudásomat és tapasztalatomat a következő generációnak. Azt sem vettem figyelembe, hogy a művészeti ismeretek mellett pedagógiai és pszichológiai módszereket is elsajátíthatok, amelyek segítenek a tudásom hatékonyabb átadásában. Ezenkívül az sem fordult meg a fejemben, hogy egy művésztanár a diákok számára mentor is, aki segíti őket a szakmai és személyes fejlődésben, ezáltal építve a művészeti közösséget.

Amin viszont gondolkodtam, hogy én és a tanítás soha nem leszünk egy platformon. Én mindig is „csinálni” akartam a szakmát, nem tanítani. Művész vagyok, nagybetűvel, nem pedig tanár. Némi nagyképszerűséggel azt is mondhatnám, hogy ha egyszer mégis tanítani fogok, az azért lesz, mert már vagyok valaki, és felkérik rá.

Aztán amikor Julius Gyula⁴⁴ 2017-ben felkért, hogy legyek a Metropolitan Egyetem művésztanári karának tagja, újabb kérdések merültek fel bennem. Miért pont én? Van-e olyan releváns szakmai tudásom és tapasztalatom, és azok olyan szintűek-e, hogy átadhassam azokat? Egyáltalán át tudom-e azokat adni? Hogyan kell beszélni sok ember előtt anélkül, hogy az ember teljesen nevetségessé válna?

Persze Krzysztof, aki akkor már a kar tagja volt, most is a segítségemre sietett. Sokat beszélgettünk arról, hogy ez mekkora lehetőség. „Ha igazán komolyan gondolkozol a plakátról, akkor kötelességed átadni a stafétabotot!” - mondta. Megismertetni a hallgatókat a plakáttal, annak gondolkozásmódját elültetni, hogy szeressék azt. Megtanítani őket arra, hogy mitől lesz „jó” a plakát. Ezek voltak a saját válaszaim. Így hát minden bizonytalanságom ellenére belevágtam és elfogadtam a felkérést. Az első pillanatban minden kétségem eloszlott és azt éreztem: megérkeztem. A kollégák mindenben a segítségemre voltak az elejétől fogva. Megosztották velem a tanítási módszereiket, a sikeres projekteket és a kihívásokat. Segítettek eligazodni az egyetemi rendszerben.

A hallgatókkal való közös munka során tanultam meg igazán, mit is jelent nyitottnak lenni, elfogadni és befogadni a gondolataikat, előítéletektől mentesen közelíteni hozzájuk. Kíváncsinak lenni a mögöttes gondolatokra és az érzelmekre, amiket a hallgató a munkába fektetett. Fontos számomra,

⁴⁴ Július Gyula 2023. december 31-ig volt a Metropolitan Egyetem Művészeti Karának Vizuális Kommunikáció Tanszékvezetője.

37. kép

Lengyel, magyar,
plakátra fel!

Lengyel Intézet,
Budapest,
2024

hogy megtaláljam az utat mindegyikükhöz, kihozzam belőlük a maximumot, miközben megismerem őket a munkáikon keresztül. Ez a folyamat elképesztően inspiráló számomra. Sikerük kulcsa a személyes és a szakmai fejlődés, a képesség, hogy komplex problémákra kreatív és hatékony megoldásokat találjanak, valamint a kritikus gondolkodás és a társadalmi felelősségvállalás. Ez a megközelítés lehetővé teszi számomra, hogy a hallgatók művészeti alkotásait a maguk komplexitásában és mélységében értékeljem, nem csupán a formájuk, hanem a mögöttük rejlő üzenet és gondolatvilág alapján.

A Metropolitan Egyetem Krzysztof Ducki szervezésében évről évre meghív egy-egy ismert és elismert plakáttervezőt⁴⁵, hogy egyhetes workshopot tartson, ami több okból is rendkívül hasznos és inspiráló a hallgatók számára. A résztvevők egy hét alatt teljesen elmerülhetnek egy témában. A mindennapi élet zaja kizárható, ami lehetővé teszi a mélyebb elmélyülést és a koncentrált alkotást. A hallgatók közvetlenül kapnak visszajelzést a meghívott művészekről, ami felbecsülhetetlen értékű a szakmai fejlődés szempontjából. A workshopok során a résztvevők új technikákat, anyagokat vagy megközelítéseket ismerhetnek meg. A mesterek tapasztalatának közvetlen átadása felgyorsítja a tanulási folyamatot. A workshopok kiválóan alkalmasak arra, hogy a hallgatók más kultúrákból érkező művészekkel találkozzanak, ami hosszú távú barátságok és szakmai együttműködések alapjául szolgálhat. Az együtt töltött idő alatt az alkotó energiák összeadódnak, ami egy rendkívül motiváló közösségi élményt teremt. Az egyhetes workshopok nem csupán szakmai képzések, hanem élmények is, amelyek a résztvevők művészi és személyes fejlődését is nagymértékben elősegítik. A *Lengyel, magyar, plakátra fel!* együttműködés keretében négy magyar (Magyar Képzőművészeti Egyetem, Metropolitan Egyetem, Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, Pécsi Tudományegyetem), és négy lengyel (Krakói Képzőművészeti Akadémia, Łódźi Strzemiński Képzőművészeti Akadémia, Varsói Képzőművészeti Akadémia, Varsói WIT Akadémia) művészeti egyetem együttműködésével megvalósuló páros plakátkiállításon egyszerre mutatkoztak be a hallgatók a budapesti Lengyel Intézetben és a varsói Liszt Intézetben és ismerkedtek egymás kultúrájával.

A művészeti oktatásban és a művészetben alapvetésnek gondolom, hogy mondanivalóban aktuális legyen az alkotó, ez a plakátművészetben illetve annak oktatásában is megvan. Az egyetemi kurzusaimon a tervezőgrafika egyéb területei mellett a plakát is mindig helyet kap, akár önálló, akár egy komplexebb

⁴⁵ A meghívott előadók a következő művészek voltak: Tomasz Bogusławski, Michał Jandura, Peter Javorik, Ryszard Kajzer, Piotr Karczewski, Tomasz Kipka, Lech Majewski, Ola Niepsuj, Władisław Pluta, Byoung Il Sun, Mieczysław Wasilewski, Ania Wieluńska, Magdalena Wossik, Marcin Władyka, Agnieszka Ziemińska

feladat részeként. Ezek a feladatok nem csupán technikai gyakorlatok, hanem a vizuális kommunikáció és a gondolkodásmód komplex fejlesztését szolgáló eszközök. A plakáttervezés során a hallgatóknak valós problémákra kell megoldást találniuk (például egy film, esemény vagy társadalmi üzenet kommunikálása), ami fejleszti a kreatív és kritikus gondolkodásukat. A plakát, mint műfaj, mindig hatást gyakorol a közönségére. A kurzusfeladatok rámutatnak arra, hogy a tervező felelősséggel tartozik az általa közvetített üzenetért. Ez a felelősségtudat elengedhetetlen a szakmai karrier során. A tervezőgrafika, és azon belül a plakát, műfajánál fogva mindig valós időben kommunikál, valós problémákat vet fel, amelyekre valós válaszokat ad. Erről Orosz István a következőképpen elmélkedik a könyvében: „A plakát az a műfaj, amely legközvetlenebb, legéletszerűbb kapcsolatban van az utca emberével. [...] A plakát curriculum vitae-jébe nem csak az tartozik bele, hogy megrajzolják, kinyomtatják, fölragasztják, hanem az is épp olyan alapvető, hogy átragsztják, lefestik, vagy leszaggatják. [...]”⁴⁶ Ez egyben azt is jelenti, hogy a plakátnak aktuálisnak és naprakésznek kell lennie. Hiszen, ha az üzenetét nem mondja el akkor és ott, később már nem lesz rá módja, mivel a plakát a pillanat uralásáról is szól. A kurzusokon megjelenő feladatok a legtöbb esetben az életből merítenek és valóságok. Ez talán különbözhet más művészeti területek oktatásához képest, de így biztosított, hogy folyamatosan figyelemmel kísérjük a világ eseményeit, valamint a saját szakterületünket érintő legújabb trendeket és változásokat. Ez a hozzáállás különösen fontos a plakátművészetben. Ha az üzenet nem naprakész, elveszítheti relevanciáját, és hatástalan marad. Lech Majewski a legfiatalabb generáció plakát szettéről így ír: „[...] Nagyon örülök a fiatal művészek és diákok részvételének – a társadalmi felelősségérzetüknek, a rossz iránt érzett aggodalmuknak és az óvatosságuknak.”⁴⁷

A hallgatóink által elért eredmények, hazai és nemzetközi díjak sora bizonyítja kiváló munkájukat. A közelmúltban különdíjat nyert egy hallgató Varsóban a *Step* tematikus diák szekcióban, és a PosterFest nemzetközi zsűrije is elismerte tehetségüket számos alkalommal. Igazi büszkeség és felelősség együtt dolgozni velük és kísérni őket a pályájuk elején, valamint a szakmai útjukon.

⁴⁶ Orosz István: *Color book 1*, Budapest, Utisz grafikai stúdió, 2023, 145.

⁴⁷ Lech Majewski: *Ez csak egy plakát*, 28. Nemzetközi Plakát Biennálé, Varsó katalógus, Képzőművészeti Akadémia, Varsó, 2025, 5.

ÖSSZEGZÉS

Következtetéseim

Mielőtt elkezdtem volna a doktori disszertációm, bizonyos szempontból rezignáltan vettem tudomásul, hogy a plakát a 20. századi formájában már nem létezik. Volt bennem némi ambivalens érzés azzal kapcsolatban is, hogy a Magyar Plakát Társaság által szervezett plakátos eseményeken, így a PosterFesten, illetve a hazai és a nemzetközi biennálékon és triennálékon megjelenő plakátok mennyire valódiak abban az értelemben, hogy megrendelésre készültek-e vagy sem hivatásos művészek által. Azonban, ahogy haladtam előre az írással, és ahogy egyre több minden került a helyére bennem a plakát jelenlegi helyzetével kapcsolatban, arra kellett rájönnöm, hogy ez közel sem a plakát vége. Korunk változásaira a plakát éppúgy reagál, mint ahogy tette azt mindig is, sőt, akár elő is idézheti azokat.

Ugyan az utcáról egyelőre kiszorulni látszik a plakát, de új közegében, a galériákban, harsányabb, mint valaha. Megszabadult megfelelési kényszerétől a megrendelővel szemben, és csak az üzenetére koncentrálva, akár tobzódva a formákban és a színekben, kiabálja, hogy itt vagyok és jól vagyok. A plakát-kiállítások, biennálék, triennálék, quadriennálék, legyenek azok meghívásosak vagy sem, virtuálisak vagy valódiak, digitálisak vagy analógok, egymást érik a világon mindenhol, és szerepük felértékelődik. A kortárs plakátgrafikai tendenciák, az új utak éppen úgy megjelennek ezeken az eseményeken, mint a hagyománnyal bíró plakátok.

Egész életemben arra törekedtem, hogy érthetően és jól kommunikáljak. Hogy ezt éppen a plakáton keresztül tudom a leghatásosabban megtenni, az talán a véletlenek sorozatának is köszönhető. Ebben a műfajban találtam meg a hangomat, amin jól artikulálva ki tudom fejezni mit is gondolok a világról és azon belül magamról. Minden munkámban benne van a szívem, lelkem. Az alkotás öröme, hogy létrehozhatok egy olyan plakátot, aminek esélye van változtatni a világ folyásán, és ez az érzés semmihez sem fogható.

A tervezőgrafikus művész képzésen belül a plakátoktatás népszerűsége nemhogy csökkenne a világon, hanem éppenhogy növekszik. A technológiai fejlődéssel és annak hozzáférhetőségével gyakorlatilag mindenki korlátlanul megalkothatja személyes üzenetét és publikálhatja azt. De ezzel együtt a kritikát is el kell tudnia viselni az alkotónak. Ahogyan a múlt században az utcán hozzátartozott a plakáthoz, hogy leragasztják, összefirkálják vagy éppen letépi, úgy a mai világban a közösségi médiában az üzenőfalakon kommentelik a véleményeket, like vagy dislike és számtalan más formában. A következő generációkban éppen úgy megvan a közlési vágy, mint ahogyan bennem vagy éppen az előttem lévő generációkban. Az én felelősségem ebben az, hogy ahogyan én megkaptam a „figyelmet” a DOPP csoporttól, úgy ezt a „figyelmet” kötelességem továbbörökíteni az utámnak jövő generációnak. Meg kell őket tanítani arra, milyen a „jó” plakát.

Míg régebben az volt az érdekes, hogy honnan és hogyan lehet információhoz jutni, ma már inkább az a kérdés, hogyan, mi alapján szelektálunk az információk között. A plakát ereje az, hogy sűrít és tömörít, valamint jelképekben, metaforikusan kommunikál. Ennél fogva jelen társadalmunkban, ahol az emberek éheznek a minél több és minél tömörebb információra, a plakát szerepe felértékelődik.

38. kép
Lengyel, magyar,
plakátra fel!
Lengyel Intézet,
Budapest,
2024

MESTERMUNKA

Plakátkiállítás

Mestermunkaként egy plakátkiállítást tervezek megvalósítani a budapesti Lengyel Intézet galériájában. Az Intézet ami már eddig is rengeteget tett a magyar plakátért, hiszen az Magyar Plakát Társaság megalakulásának, valamint számos magyar vonatkozású plakátos eseménynek és kiállításnak volt a házigazdája.

A galériában 40-50 darab plakát fér el, amelyek válogatást adnak az eddigi munkáimból. A kiállítási anyagnak szándékom szerint a fele valós megrendelésre készült, másik fele pedig autonóm, tematikus plakát lesz. A kiállítás célja – a disszertációban kifejtetteknek megfelelően – kettős: bemutatni a plakát tükörszerepét, vagyis azt, hogyan reflektál a saját korára, valamint reprezentálni a tervező személyes szerepét, identitását és gondolkodásmódját a kortárs világban. A plakátokat digitális technikával nyomtatom, de a tervezés során használt manuális technikák minden esetben láthatóak lesznek, ami egységes stílust teremt és bemutatja az alkotójuk gondolkodásmódját.

39. kép >

Tóth Tamás:
Lúdas Matyi,

Forrás Színház,
2010

LÚDAS MATYI

A **Forrás Színház** bemutatja

ZENÉS JÁTÉK TÖBB LEVONÁSBAN – EGY RÉSZBEN

Fazekas Mihály Lúdas Matyi című költeménye
Németh Ervín adaptációja
és más mesevariációk alapján

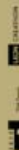
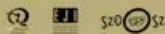
Játsszák: **Ács Tamás, Molnár Anikó, Papp Attila,**
Sziluka Brigitta, Horváth László, Czár László, Bonyár Judit,
Szemző Angéla, Húvösvölgyi Péter / Balogh András

Rendező: **Pataki András**

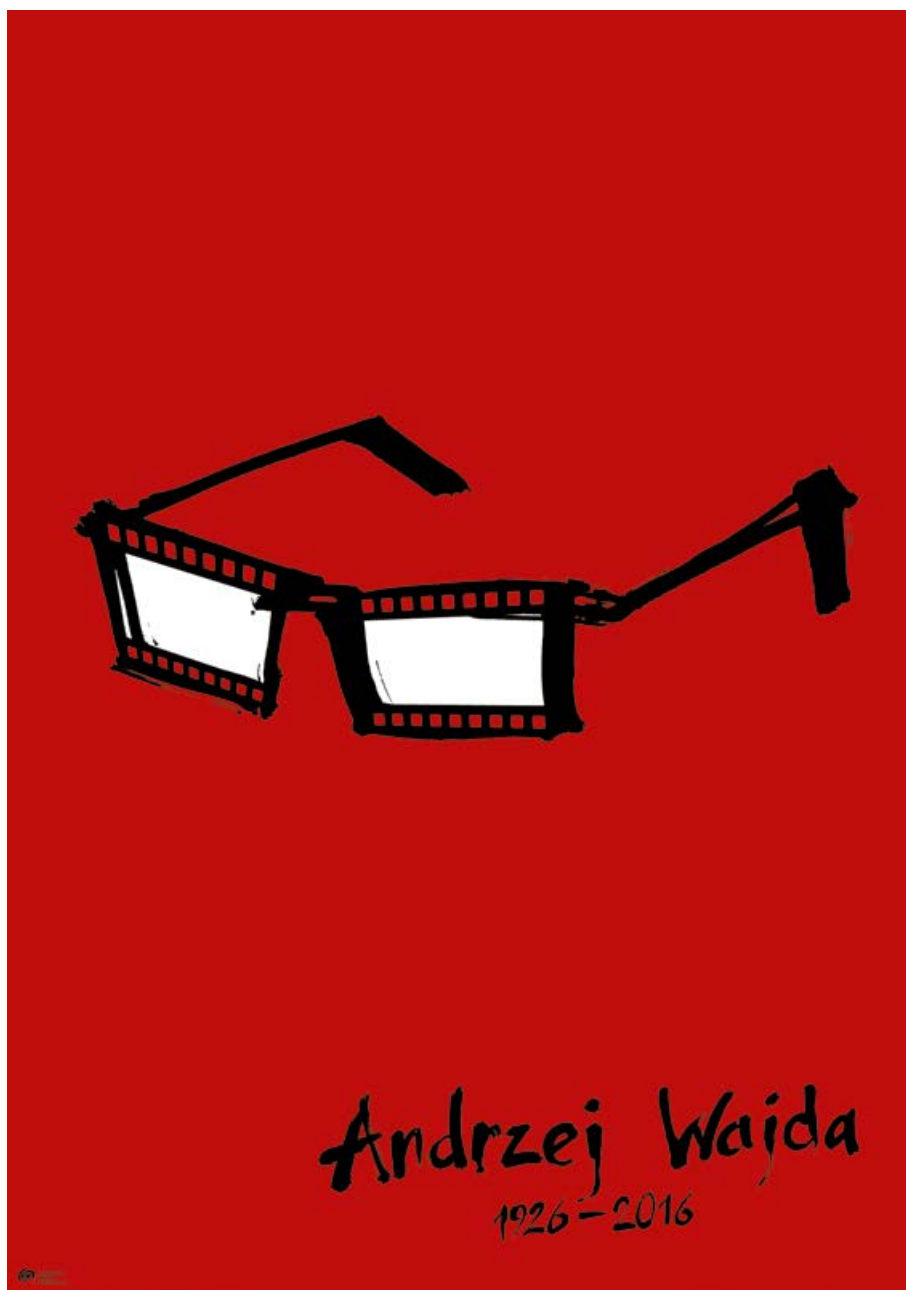
www.forrasszinhaz.hu

FORRÁS
SZÍNHÁZ

Támogatók:

< 40. kép

Tóth Tamás:
Lengyel Jazz Fesztivál,
Lengyel Intézet, Budapest,
2015

41. kép

Tóth Tamás:
Andrzej Wajda,
Magyar Plakát Társaság,
2016

42. kép

Tóth Tamás:

Hévíz,

Hévíz Művészeti és Művelődési Folyóirat,

2012

43. kép >

Tóth Tamás:

Hajléktalan,

Magyar Plakát társaság,

2016

44. kép

Tóth Tamás:

A has ezeregyéjszakája,

Magyar Képzőművészeti Egyetem,
2006

45. kép >

Tóth Tamás:

Ipar,

Magyar Plakát társaság,
2015

Migrations 2015

46. kép

Tóth Tamás:

Migráció,

13. Politikai Plakát Triennálé, Mons,
2015

47. kép >

Tóth Tamás:

Tartuffe,

Magyar Képzőművészeti Egyetem,
2005

M O L I E R E *Tartuffe*

Pernelle asszony, Orgon

Orgon, Dami

Elmire, Orgon

Dami, Orgon

Marianne, Orgon, Filandor

Valer, Dami

Cleante, Orgon

Tartuffe, Dami

Dorine, Dami

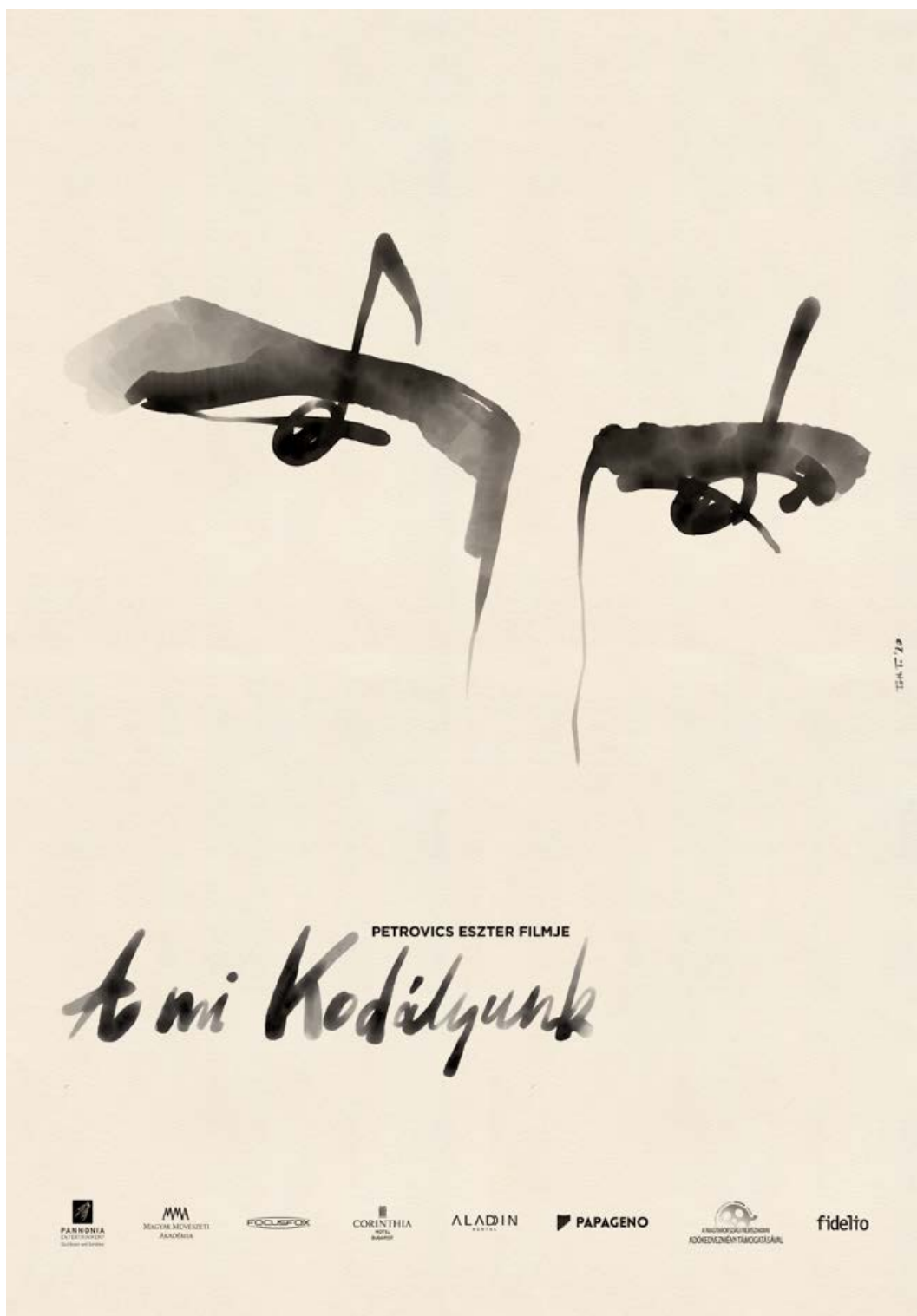
Lajlós ur, Dami

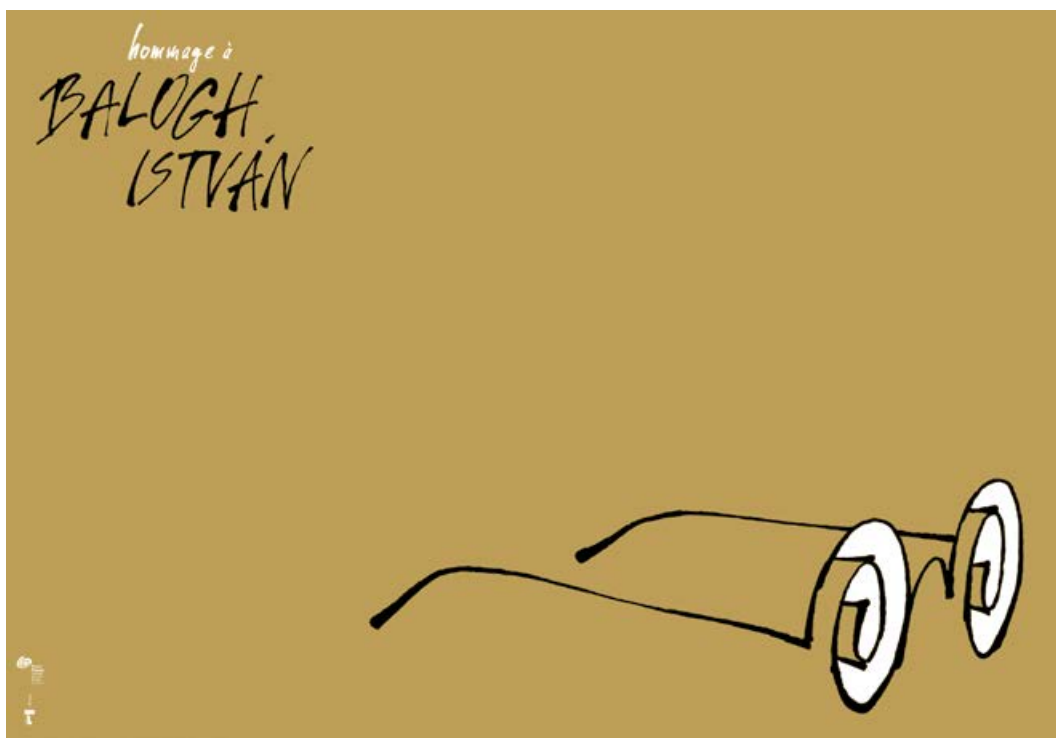
Rendőrség

Elpate, Dami

T

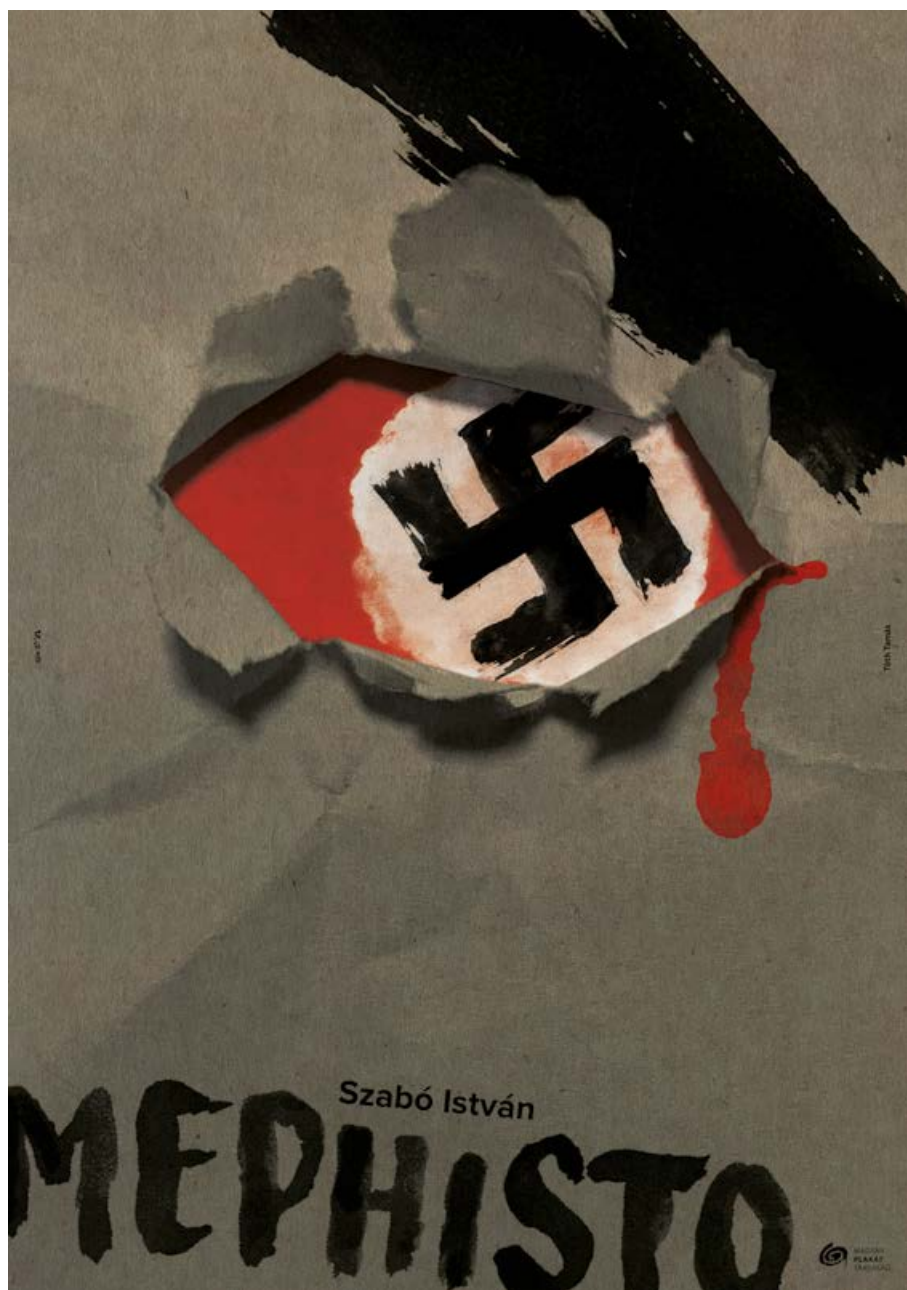

49. kép

Tóth Tamás:
Hommage à Balogh István,
Magyar Plakát Társaság,
2012

< 48. kép

Tóth Tamás:
A mi Kodályunk,
Pannonia Entertainment,
2020

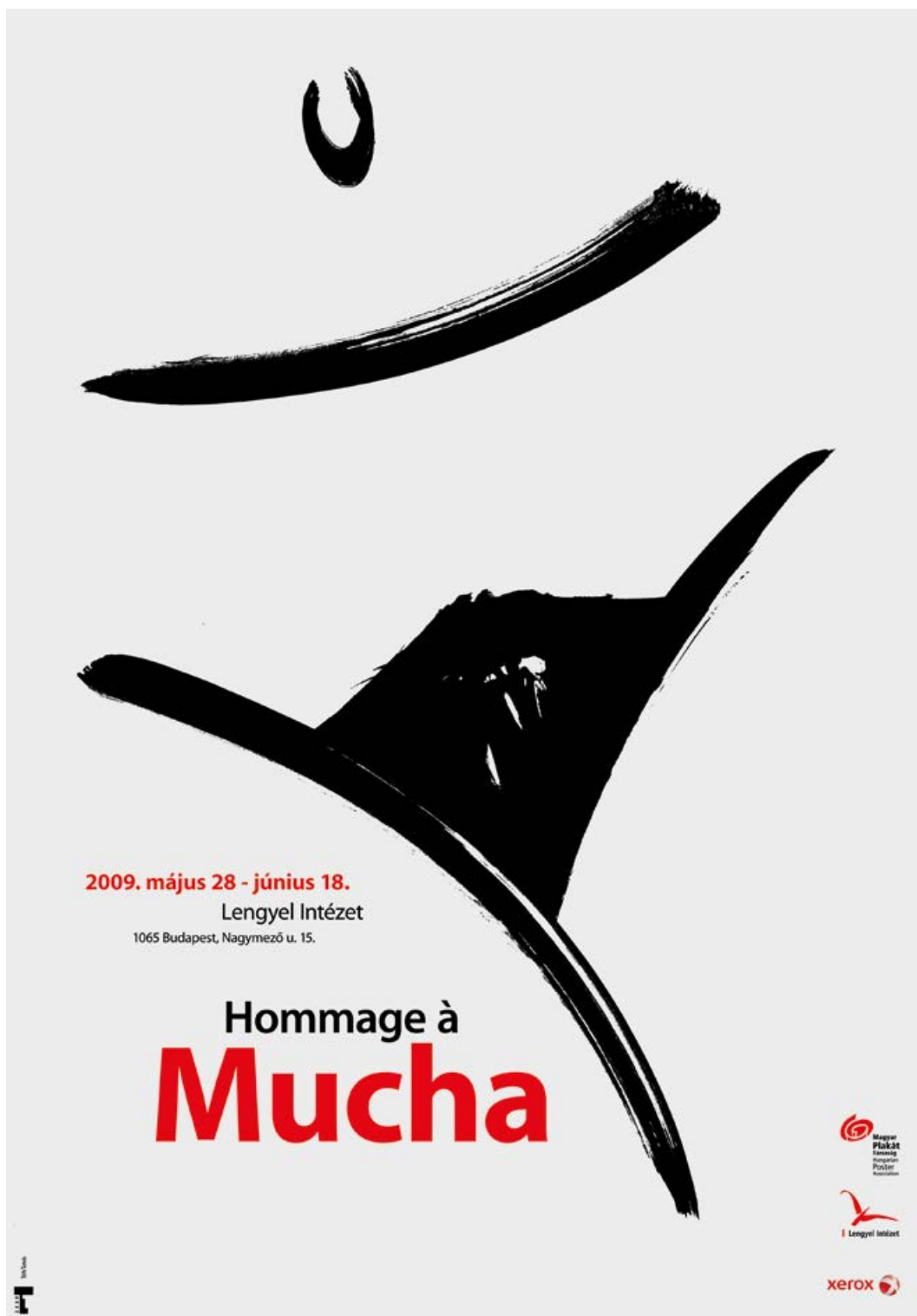
50. kép

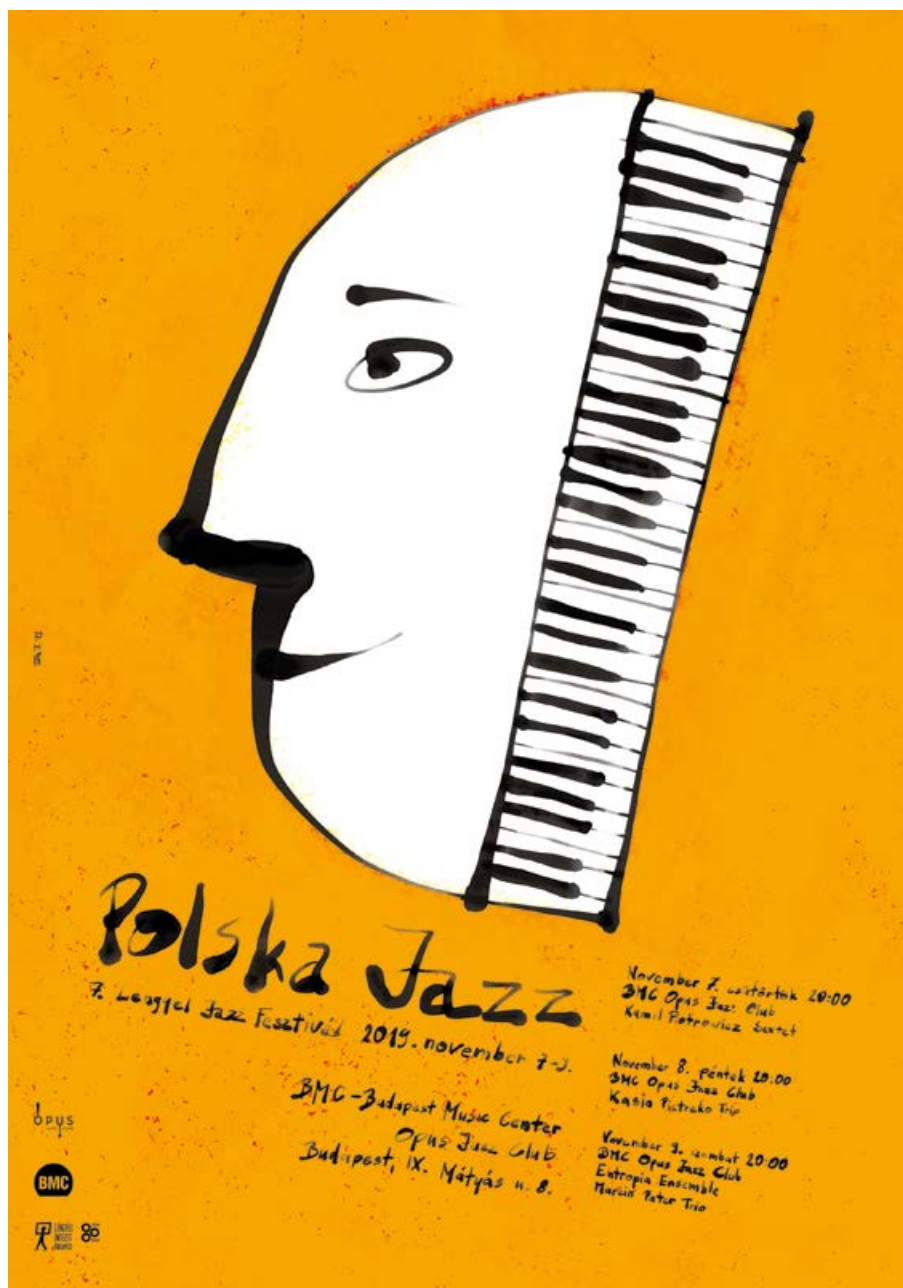
Tóth Tamás:
Mephisto,
Pannonia Entertainment,
2022

51. kép >

Tóth Tamás:
80. éves a Lengyel Intézet,
Lengyel Intézet, Budapest,
2019

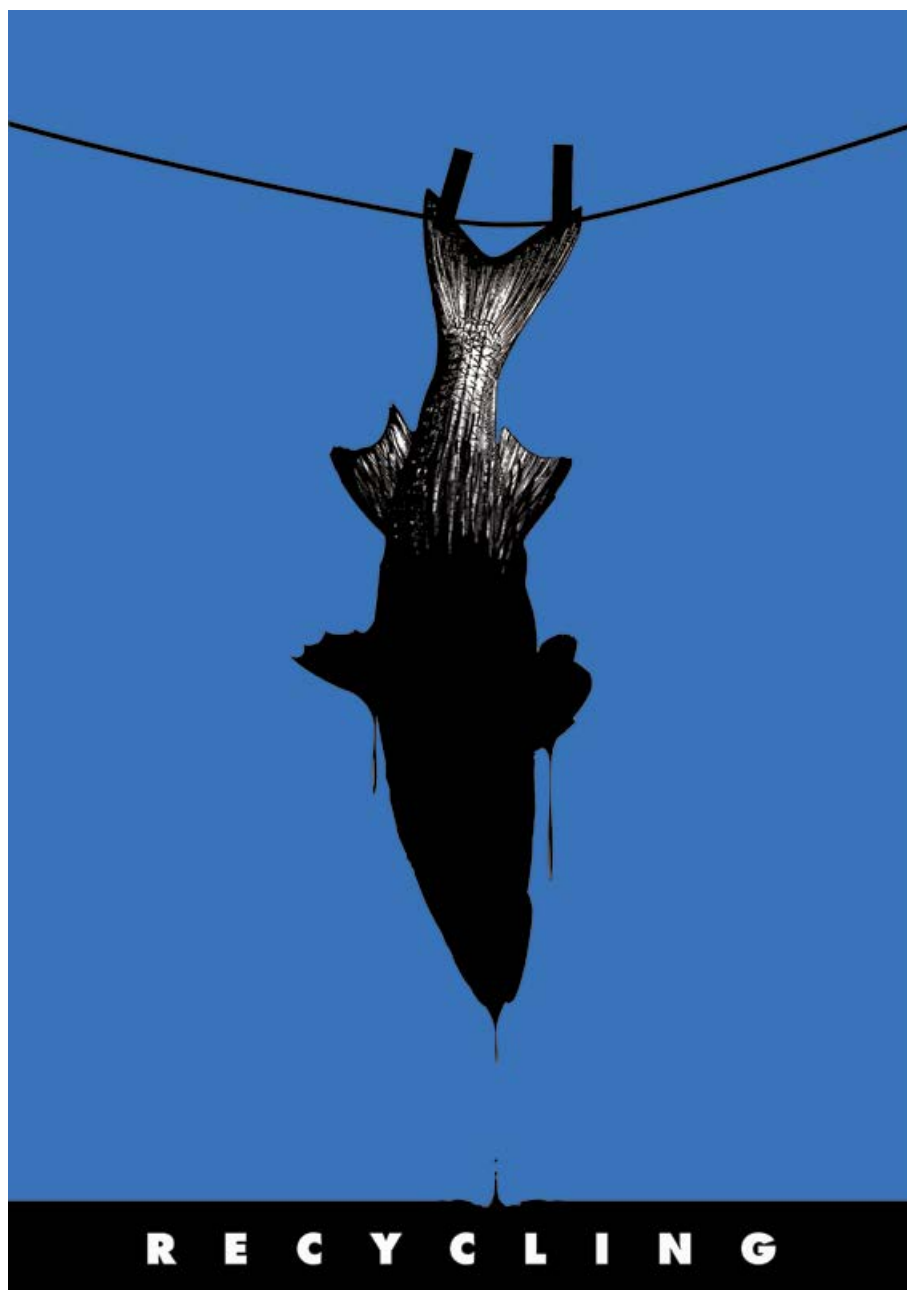

< 52. kép

Tóth Tamás:
Hommage à Mucha,
Magyar Plakát Társaság,
2009

53. kép

Tóth Tamás:
Lengyel Jazz Fesztivál,
Lengyel Intézet, Budapest,
2019

54. kép

Tóth Tamás:
Újrahasznosítás,
Magyar Képzőművészeti Egyetem,
2004

55. kép >

Tóth Tamás:
Lengyel Jazz Fesztivál,
Lengyel Intézet, Budapest,
2018

56. kép

Tóth Tamás:
Vizuális környezetszennyezés,
Magyar Plakát Társaság,
2011

57. kép >

Tóth Tamás:
Piranesi,
Magyar Képzőművészeti Egyetem,
2005

P I R A N E S I

A konferencia célja a helyi aktivitást támogató tapasztalat-
és eszmecsere elősegítése a régióban.

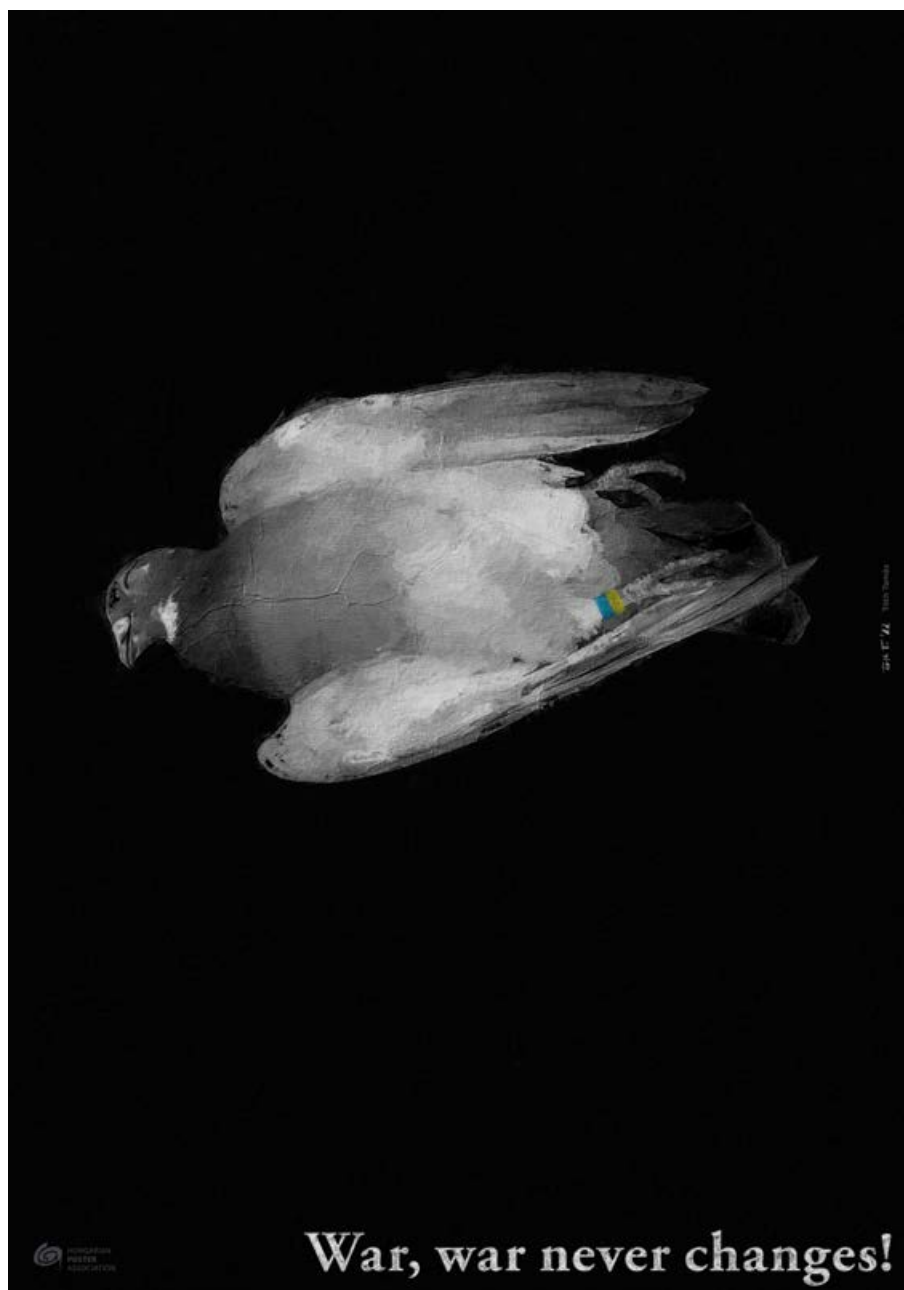
VÁROSI MOZGÁLMIAK

A V4 ORSZÁGOKBAN ÉS
UKRAJNÁBAN

2015. október 2. (péntek) 10:30 - 15:30
Kossuth Klub, 1088 Budapest, Múzeum utca 7

Egy genderérzékeny és befogadó
szemléletű részvételi demokrácia iránytű?

NYILVÁNOS KONFERENCIA

< 58. kép
Tóth Tamás:
Városi mozgalmak,
 Lengyel Intézet, Budapest,
 2015

59. kép
Tóth Tamás:
Háború, a háború sosem változik,
 Magyar Plakát Társaság,
 2022

60. kép

Tóth Tamás:

A has ezeregyéjszakája,

Magyar Képzőművészeti Egyetem,
2006

61. kép >

Tóth Tamás:

Kabaré,

Soproni Petőfi Színház,
2012

A szívmegelőgő író: **JOE MASTEROFF**
 JOHN VAN DRUTEN és **CHRISTOPHER ISHERWOOD** előadását alapján
 Zeneje szerzője: **JOHN KANDER** A dalok szövegírója: **FRED EBB**

KABARÉ

MUSICAL KÉT RÉSZBEN

Jelenősségi: **GYÖRI GABI**
 Díszlettervező: **LIBOR KATALIN**
 Koreográfus: **KOVÁTS GERGELY CSANÁD**
 Karmester: **ZADORI LÁSZLÓ,**
LOVAS GABRIELLA,
RÁCZ MÁRTON
 Rendező: **SZÖCS GÁBOR**

Korleányok / Vénusz: **FARKAS GÁBOR GÁBRIEL**
 Sally Bowles: **ULLMANN MÓNICA**
 Clifford Bradshaw: **HORVÁTH ANDOR**
 Ernest Lubbock: **SÁRDY ZOLTÁN**
 Frieda Schneider: **HORVÁTH ZSUZSA**
 Frieda Schneider: **HORVÁTH / KATKÓ FERENC**
 Herr Schultz: **PUSZTASZERI KORNÉL / SZÖCS ERIKA**
 Martin: **SAVANYU GERGELY**
 Max: **MADÁR K. ZOLTÁN**
 Akrobata: **HRISAFIS GÁBOR**
 Bédi lány: **SZALAI DÁ**
 Bédi fiú: **KISS NORBERT**
 Karmester: **SOPRONI PETŐFI SZÍNHÁZ TÁNC- ÉS ZENEKARA** valamint a
SONG OFFICE MUSICAL STUDIO

 SOPRONI PETŐFI SZÍNHÁZ

< 62. kép
Tóth Tamás:
Szamártestamentum,
Forrás Színház,
2010

63. kép
Tóth Tamás:
Greenpeace,
Magyar Plakát Társaság,
2016

64. kép

Tóth Tamás:

Lengyel Jazz Fesztivál,

Lengyel Intézet, Budapest,

2016

65. kép >

Tóth Tamás:

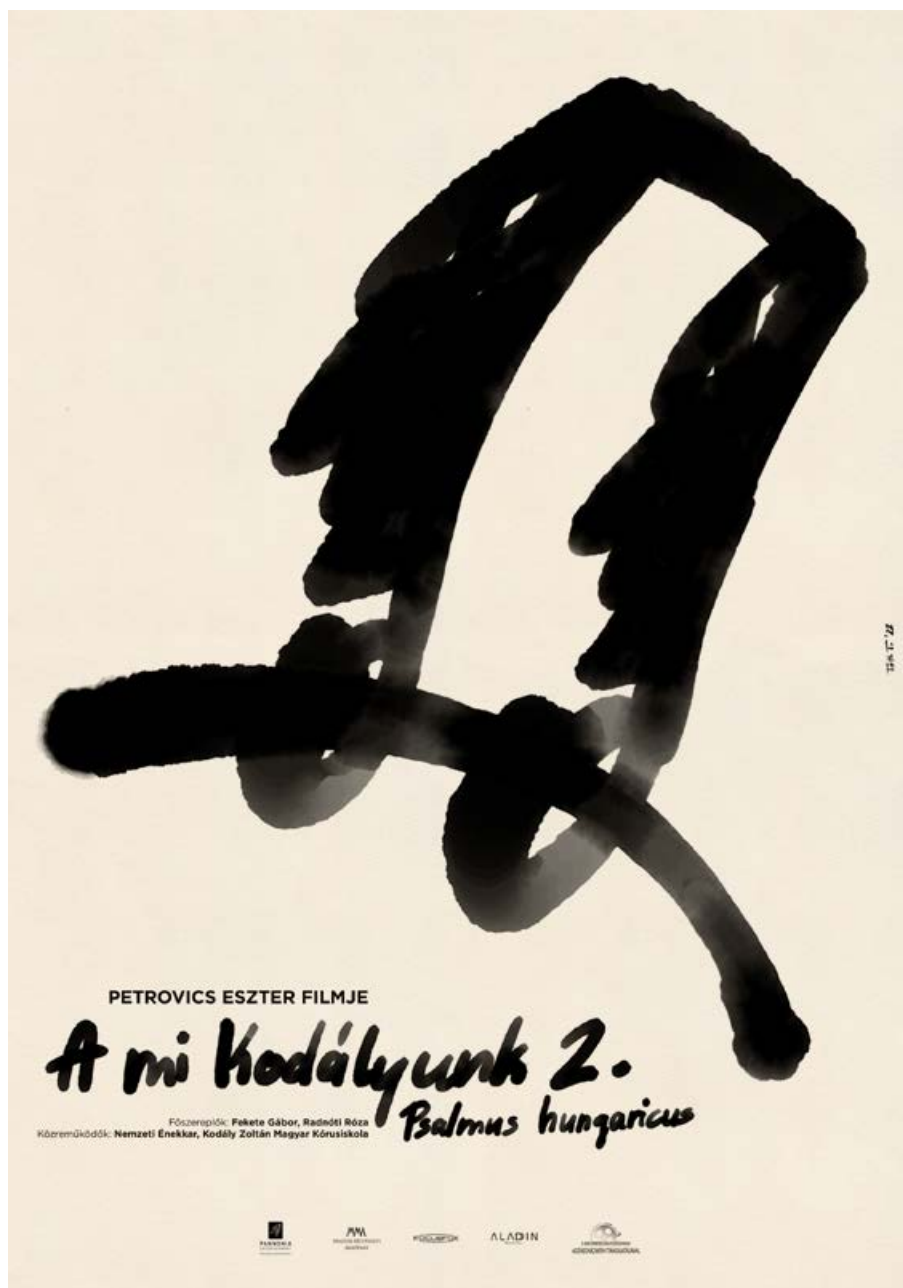
Plakát szelfi,

Magyar Plakát Társaság,

2014

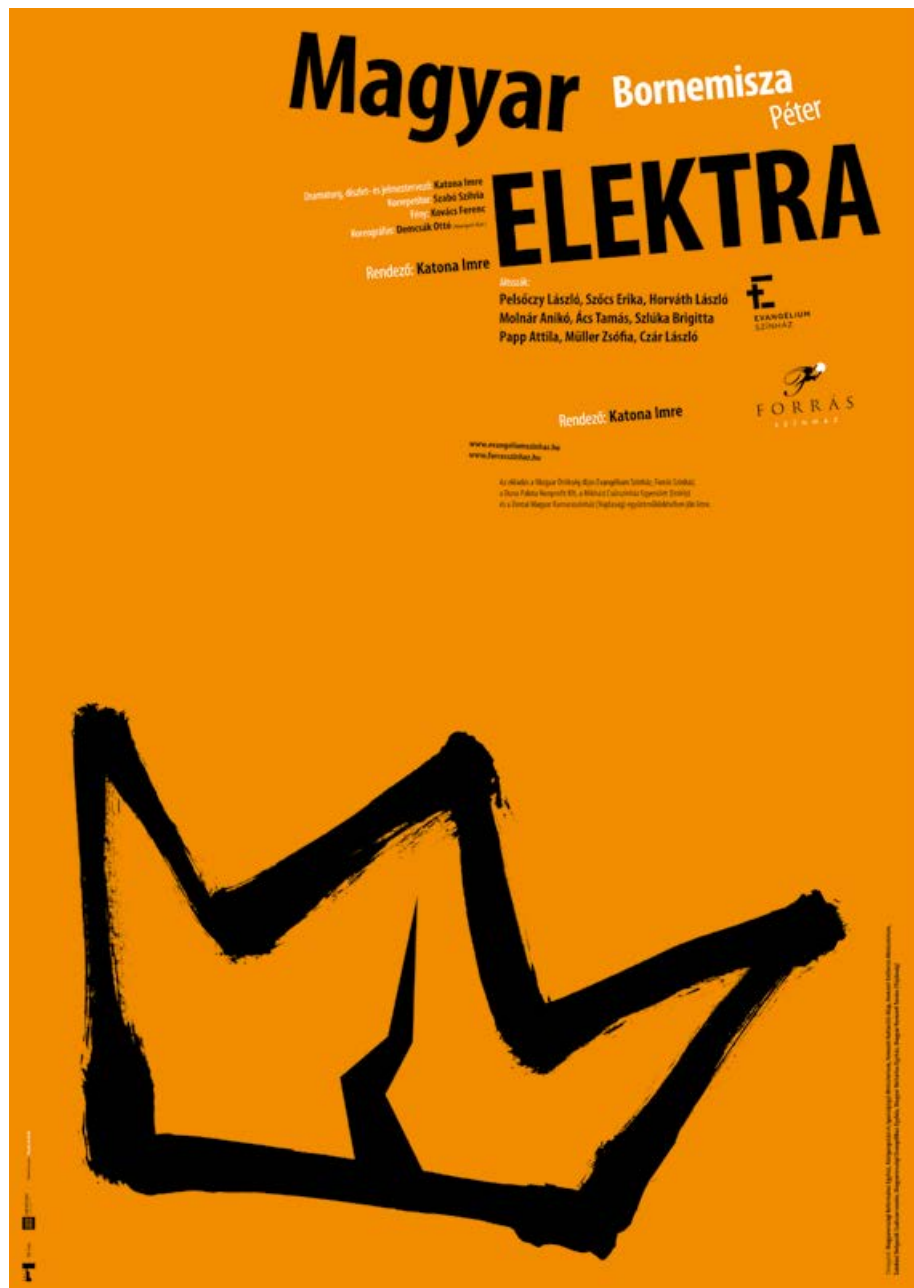

< 66. kép

Tóth Tamás:
 Hazádnak rendületlenül...,
 Magyar Református Jövőért Alapítvány,
 2021

67. kép

Tóth Tamás:
 A mi Kodályunk 2. Psalmus hungaricus,
 Pannonia Entertainment,
 2022

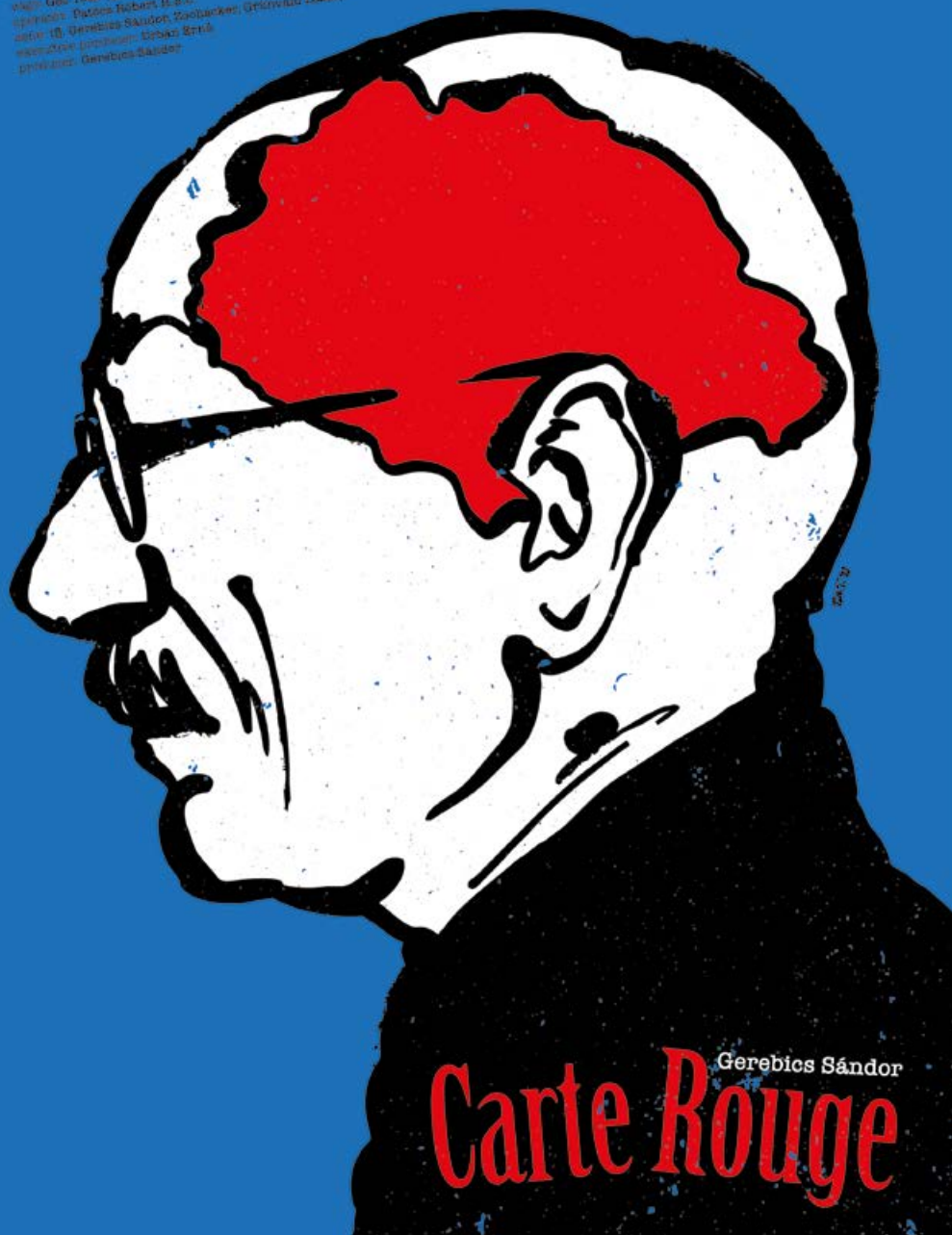

68. kép

Tóth Tamás:
Magyar Elektra,
Forrás Színház,
2012

69. kép >

Tóth Tamás:
Vörös térkép,
Gerebics Sándor,
2023

< 70. kép

Tóth Tamás:
Csíksomlyói magyar passió,
Forrás Színház,
2011

71. kép

Tóth Tamás:
A kocka el van vetve,
Szlama Norbert,
2023

72. kép

Tóth Tamás:
Szembenezés a holokauszttal,
Lengyel Intézet, Budapest
2025

73. kép >

Tóth Tamás:
Viszlát,
Lengyel Intézet, Budapest,
2025

LENGYEL PROGRAMOK

A XXI. BUDAPESTI NEMZETKÖZI KÖNYVFESZTVÁLON

Lengyel stand: Warsaw Book Fair B49/B

Szymborska-tól szeretettel - KIÁLLÍTÁS
2014. április 23. (szombat) 18:00 – Lengyel Inzer (1065 Budapest, Rágmányos u. 15.)
Megnyitja: Michal Businek, Csordás Gábor

Európai Isztambulok
2014. április 25. (péntek) – Europa House (Budapest u. 35.)
10:00–11:30: Európa szat-éve – lengyel vendég: Alina Molnauk
14:30–16:00: Egyenlő és kulturális vallások és életstílusok a közép- és kelet-európai országokban – lengyel vendég: Patrycja Pustkowiak

Anne Applebaum: Vasfűgőny. Kelet-Európa megtörése 1944–1956 - KÖNYVBEMUTATÓ!
2014. április 26. (szombat) 10:30 – Millenáris, Octaveva Levele terem
Vendég: Anne Applebaum

Igor Ostachowicz: Üzött lelkek éjszakája - KÖNYVBEMUTATÓ!
2014. április 26. (szombat) 13:00 – Millenáris, Szabó Magda terem
Vendég: Igor Ostachowicz, Dedkálós 14:00, Kossuth-stand B17

Bogdan Wojdowski: A holtaknak vetett kenyér - KÖNYVBEMUTATÓ!
2014. április 26. (szombat) 14:00 – Millenáris, Miksa Sándor terem
Vendég: Alina Molnauk, Kézremélők: László Zsolt

XIV. Európai Elsőkönyvesek Fesztiválja
2014. április 26. (szombat) 15:40–17:15 – Millenáris, László Ervin terem
Lengyel vendég: Patrycja Pustkowiak

< 74. kép

Tóth Tamás:
Lengyel programok,
Lengyel Intézet, Budapest,
2014

75. kép

Tóth Tamás:
Én, te, mi... Európa,
Lengyel Intézet, Budapest,
2013

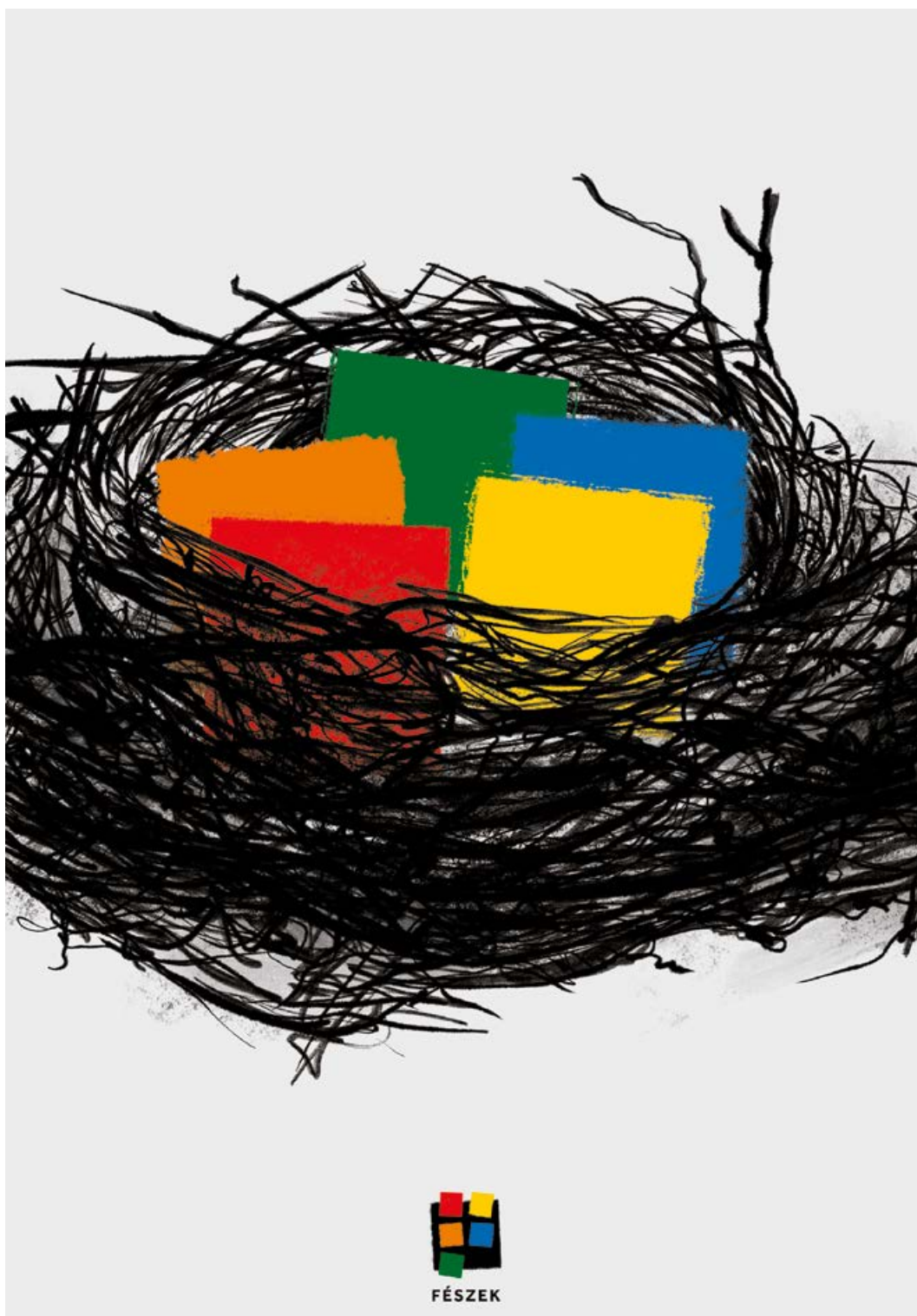

76. kép

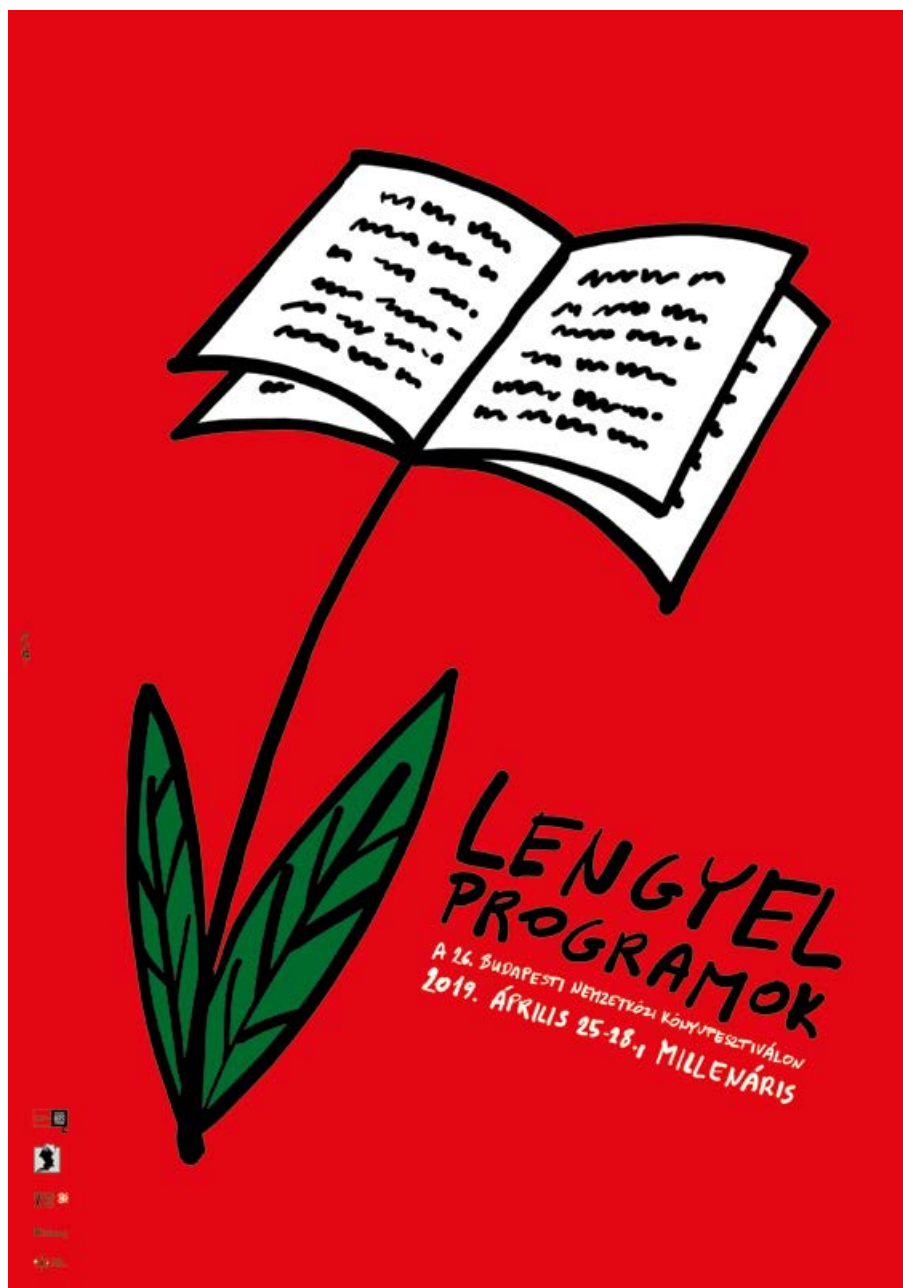
Tóth Tamás:
Digitális folklór,
Magyar Plakát Társaság
2025

77. kép >

Tóth Tamás:
Fészek,
Fészek Művészklub,
2019

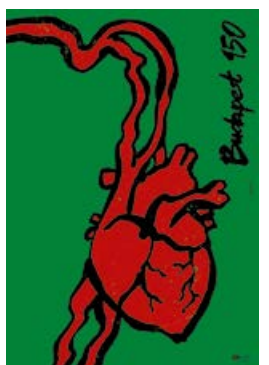
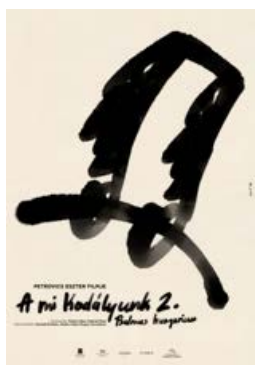
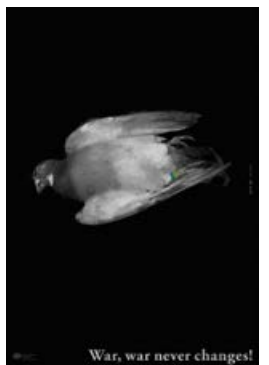
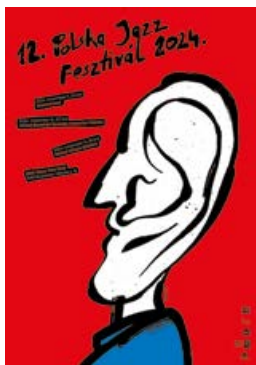
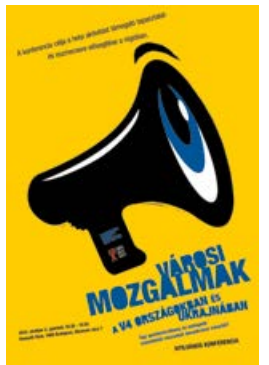
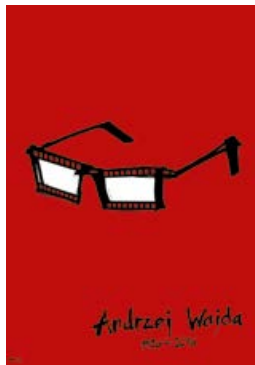
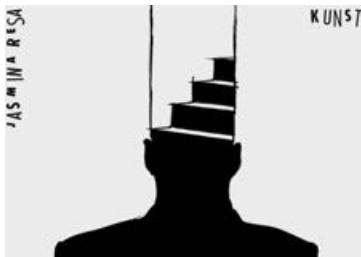

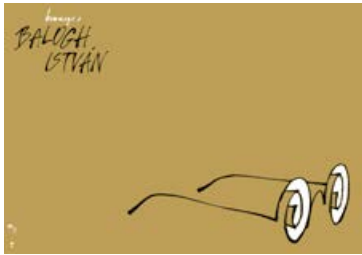
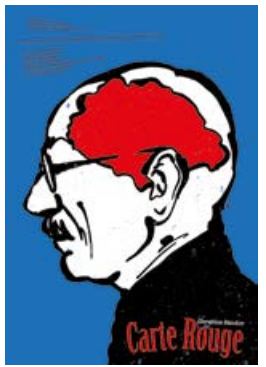
< 78. kép

Tóth Tamás:
Gólyavadászat,
Lengyel Intézet, Budapest,
2013

79. kép

Tóth Tamás:
Lengyel programok,
Lengyel Intézet, Budapest,
2019

Bibliográfia

- Árendás József: *Árendás József plakátvilága*, Árendás József plakátvilága, Budapest, MMA Kiadó, 2021
- Krzysztof Ducki: *Plakátok*, Budapest, Dart Bt., 2006
- Fekete Valéria: *Plakátok – az emlékezés formái*, 3. PosterFest katalógus, Budapest, MPT, 2023
- Jerger Krisztina: *Tóth Tamás*, 15, Budapest, MPT, 2020
- Katona Anikó: *Évfordulók: 140, 21, 4, 4*, PosterFest katalógusa, Budapest, MPT, 2025
- Katona Anikó: *Retorika, szimbólumok, üzenet – avagy mi az a plakát?*, 2. PosterFest katalógus, Budapest, MPT, 2018
- Kemény György: *Tóth Tamás*, Plakátok, Hangtér galéria, Budapest 2012
- Keppel Márton: *Fikció és empátia*, Árendás József plakátvilága, Budapest, MMA Kiadó, 2021
- Kovács István: *A könnyező plakát*, 1956 plakáton, Budapest, MPT, 2006
- Lech Majewski: *A plakát mint a valóság tükré*, 29. Nemzetközi Plakát Biennálé, Varsó katalógus, Képzőművészeti Akadémia, Varsó, 2025
- Lech Majewski: *Ez csak egy plakát*, 28. Nemzetközi Plakát Biennálé, Varsó katalógus, Képzőművészeti Akadémia, Varsó, 2025
- Orosz István: *Baj van a plakáttal*, MPT, Lengyel Intézet, 2005
- Orosz István: *Color book 1*, Budapest, Utisz grafikai stúdió, 2023
- Orosz Márton: *V4 plakátok, négy bekezdés a plakátról, avagy az ágyaneműtartók titka*, V4 Posz-Terra katalógus, Budapest, MMA, 2021
- Elio Di Rupo: *Előszó*, 13. Nemzetközi Politikai Plakát Triennálé, Mons katalógus, Kulturális Központ, Mons, 2016
- Marja Selinger: *A plakát tükrözi a kor kultúráját*, 17. Nemzetközi Plakát Biennálé, Lahti katalógusa, Lahti Poster Museum, Lahti, 2009
- Szőnyeg-Szegvári Eszter: *Plakátélesztő*, 1. PosterFest katalógus, Budapest, MPT, 2016

Képjegyzék

1. kép **Plakát analóg finisszázs**, Art9 Galéria, Budapest, 2025
2. kép **Orosz István plakátjai a Bem József téri MDF székházban, Budapest**, 1989, Fortepan
3. kép **Krzysztof Ducki és Pócs Péter plakátjai az Ötvenhatosok terén**, Budapest, 1989, Fortepan
4. kép **Poster csoport, Tóth Tamás Jazz plakátja**, Kuplung Bisztró, Budapest, 2005
5. kép **Poster csoport, Tóth Tamás Bor plakátjai**, Börgyár, Székesfehérvár, 2004
6. kép **Poster csoport, Tóth Tamás Bor plakátjai**, Börgyár, Székesfehérvár, 2004
7. kép **Tóth Tamás Friss plakátja**, Kogart, 2004
8. kép **Magyar Plakát Társaság alakuló ülése**, Lengyel Inézet, Budapest, 2004
9. kép **Magyar Plakát Társaság alakuló kiállítása**, Lengyel Inézet, Budapest, 2005
10. kép **Magyar Plakát Társaság alakuló ülése**, Lengyel Inézet, Budapest, 2004
11. kép **1956 plakáton**, Lengyel Inézet, Budapest, 2006
12. kép **Tóth Tamás 1956. 10. 23. plakátja**, 100x70 cm, 2006
13. kép **Tóth Tamás Kunst plakátja**, 100x70 cm, 2006
14. kép **Plakátok Rómában – Manifesti Ungheresi**, Róma, 2013
15. kép **1. PosterFest megnyitó**, ELTE, Lágymányosi Campus, északi tömb, Gömb Aula, Budapest, 2016
16. kép **1. PosterFest megnyitó**, ELTE, Lágymányosi Campus, északi tömb, Gömb Aula, Budapest, 2016
17. kép **2. PosterFest díjátadó**, Tesla, Budapest, 2018

18. kép 2. PosterFest díjazottak és a zsűri, Tesla, Budapest, 2018
19. kép 3. PosterFest megnyitó, MOME Ground, Budapest, 2023
20. kép 3. PosterFest megnyitó, MOME Ground, Budapest, 2023
21. kép 4. PosterFest megnyitó, Vigadó, Budapest, 2025
22. kép 4. PosterFest megnyitó, Vigadó, Budapest, 2025
23. kép Barátok: Cieřlewicz, Lenica, Tomaszewski megnyitó, Grafika és Plakát Galéria, Varsó, 2025
24. kép 29. Nemzetközi Plakát Biennálé megnyitó, Képzőművészeti Akadémia, Varsó, 2025
25. kép 29. Nemzetközi Plakát Biennálé megnyitó, Képzőművészeti Akadémia, Varsó, 2025
26. kép Barátság ABC megnyitó, Liszt Intézet, Varsó, 2025
27. kép Mieczysław Wasilewski kiállítása a 29. Nemzetközi Plakát Biennálén, Képzőművészeti Akadémia, Varsó, 2025
28. kép Step diák szekció a 29. Nemzetközi Plakát Biennálén, Ipari Formatervezési Intézet, Varsó, 2025
29. kép 29. Nemzetközi Plakát Biennálé megnyitó, Képzőművészeti Akadémia, Varsó, 2025
30. kép Tóth Tamás Polska Jazz plakátja, 70x100 cm, 2024
31. kép Tóth Tamás Polska Jazz plakát terve, 14,8x21 cm, 2024
32. kép Tóth Tamás PlakArt plakátja, 70x100 cm, 2019
33. kép Tóth Tamás PlakArt plakát terve, 14,8x21 cm, 2019
34. kép Tóth Tamás Budapest 150 plakátja, 70x100 cm, 2022
35. kép Tóth Tamás Reformáció plakátja, 70x100 cm, 2017
36. kép Tóth Tamás Reformáció plakát terve, 14,8x21 cm, 2017
37. kép Lengyel, magyar, plakátra fel! Lengyel Intézet, Budapest, 2024
38. kép Lengyel, magyar, plakátra fel! Lengyel Intézet, Budapest, 2024
39. kép Tóth Tamás: Lúdas Matyi, Forrás Színház, 2010
40. kép Tóth Tamás: Lengyel Jazz Fesztivál, Lengyel Intézet, 2015
41. kép Tóth Tamás: Andrzej Wajda, Magyar Plakát Társaság, 2016
42. kép Tóth Tamás: Hévíz, Hévíz Művészeti és Művelődési Folyóirat, 2012
43. kép Tóth Tamás: Hajléktalan, Magyar Plakát Társaság, 2016
44. kép Tóth Tamás: A has ezeregyéjszakája, Magyar Képzőművészeti Egyetem, 2006
45. kép Tóth Tamás: Ipar, Magyar Plakát Társaság, 2015
46. kép Tóth Tamás: Migráció, 13. Politikai Plakát Triennálé, Mons, 2015
47. kép Tóth Tamás: Tartuffe, Magyar Képzőművészeti Egyetem, 2005
48. kép Tóth Tamás: A mi Kodályunk, Pannonia Entertainment, 2020
49. kép Tóth Tamás: Mommage à Balogh István, Magyar Plakát Társaság, 2012
50. kép Tóth Tamás: Mephisto, Pannonia Entertainment, 2022
51. kép Tóth Tamás: 80. éves a Lengyel Intézet, Lengyel Intézet, 2019
52. kép Tóth Tamás: Hommage à Mucha, Magyar Plakát Társaság, 2009
53. kép Tóth Tamás: Lengyel Jazz Fesztivál, Lengyel Intézet, 2019
54. kép Tóth Tamás: Újrahasznosítás, Magyar Képzőművészeti Egyetem, 2004
55. kép Tóth Tamás: Lengyel Jazz Fesztivál, Lengyel Intézet, 2018
56. kép Tóth Tamás: Vizuális környezetszennyezés, Magyar Plakát Társaság, 2011
57. kép Tóth Tamás: Piranesi, Magyar Képzőművészeti Egyetem, 2005
58. kép Tóth Tamás: Városi mozgalmak, Lengyel Intézet, 2015
59. kép Tóth Tamás: Háború, a háború sosem változik, Magyar Plakát Társaság, 2022
60. kép Tóth Tamás: A has ezeregyéjszakája, Magyar Képzőművészeti Egyetem, 2006
61. kép Tóth Tamás: Kabaré, Soproni Petőfi Színház, 2012
62. kép Tóth Tamás: Szamártestamentum, Forrás Színház, 2010
63. kép Tóth Tamás: Greanpeace, Magyar Plakát Társaság, 2016
64. kép Tóth Tamás: Lengyel Jazz Fesztivál, Lengyel Intézet, 2016

- 65. kép Tóth Tamás: **Plakát szelfi**, Magyar Plakát Társaság, 2014
- 66. kép Tóth Tamás: **Hazádnak rendületlenül...**, Magyar Református Jövőért Alapítvány, 2021
- 67. kép Tóth Tamás: **A mi Kodályunk 2. Psalmus hungaricus**, Pannonia Entertainment, 2022
- 68. kép Tóth Tamás: **Magyar Elektra**, Forrás Színház, 2012
- 69. kép Tóth Tamás: **Vörös térkép**, Gerebics Sándor, 2023
- 70. kép Tóth Tamás: **Csíksomlyói Magyar Passió**, Forrás Színház, 2011
- 71. kép Tóth Tamás: **A kocka el van vetve**, Szlama Norbert, 2023
- 72. kép Tóth Tamás: **Szembenézés a holokauszttal**, Lengyel Inézet, 2025
- 73. kép Tóth Tamás: **Viszlát**, Lengyel Inézet, 2025
- 74. kép Tóth Tamás: **Lengyel programok**, Lengyel Inézet, 2014
- 75. kép Tóth Tamás: **Én, te, mi... Európa**, Lengyel Inézet, 2013
- 76. kép Tóth Tamás: **Digitális folklór**, Magyar Plakát Társaság, 2025
- 77. kép Tóth Tamás: **Fészek**, Fészek Művészklub, 2019
- 78. kép Tóth Tamás: **Gólyavadászat**, Lengyel Inézet, 2013
- 79. kép Tóth Tamás: **Lengyel programok**, Lengyel Inézet, 2019

Tóth Tamás

tervezőgrafikus-művész

TANULMÁNYOK:

- 2024– Magyar Képzőművészeti Egyetem, Doktori Iskola
2001–2006 Magyar Képzőművészeti Egyetem, Tervezőgrafika szak
Mesterek: Auth Attila, Árendás József, Baráth Ferenc, Krzysztof Ducki, Felsmann Tamás

MŰVÉSZETI TAGSÁGOK:

- 2014– Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége, Tervezőgrafikai tagozat
2008– Magyar Plakát Társaság (2014– alelnök)

DÍJAK:

- 2019 Cserny József Symposion díj, Budapest (Magyarország)
2006 2. Nemzetközi Plakát Biennálé – Különdíj, Újvidék (Szerbia)
2005 Székely Bertalan hallgatói ösztöndíj; Erasmus ösztöndíj, Valencia (Spanyolország)
2004 Würth Környezetvédelmi Plakát Pályázat – Különdíj, Budapest (Magyarország);
Országos Tervezőgrafikai Biennálé – Képző és Iparművészek Szövetsége díja,
Békéscsaba (Magyarország)

KIÁLLÍTÁSOK:

- 2019 Plakart, Fészek Művészklub, Budapest (Magyarország)
2014 Plakátok, Cieszyn (Lengyelország)
Plakátok, Baja (Magyarország)
2012 Plakátok, Budapest (Magyarország)
2011 Nyitott műterem, Székesfehérvár (Magyarország)

VÁLOGATOTT CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK:

- 2025 29. Nemzetközi Plakát Biennálé, Varsó (Lengyelország)
Nemzetközi Plakát Quadriennálé, Bártfa, (Szlovákia)
Festival International Uruguay Cartel Biennal 2025, Colonia, (Uruguay)
4. PosterFest, Budapest (Magyarország)
Aranyrajzszőg, Budapest (Magyarország)
2024 24. Országos Tervezőgrafikai Biennálé, Békéscsaba (Magyarország)
2023 3. PosterFest, Budapest (Magyarország)
28. Nemzetközi Plakát Biennálé, Varsó (Lengyelország)
Aranyrajzszőg, Budapest (Magyarország)
2022 Graphic Pécs 2022, Zsolnay negyed, Pécs (Magyarország)
23. Országos Tervezőgrafikai Biennálé, Békéscsaba (Magyarország)
Aranyrajzszőg, Budapest (Magyarország)
2021 Aranyrajzszőg, Budapest (Magyarország)
2020 Karantén, Online kiállítás
Ecuador Plakát Biennálé, Quito (Ecuador)
2019 Élő plakát, Szimpla, Budapest (Magyarország)
80 éves a Lengyel Intézet, Budapest (Magyarország)
Bauhaus, Budapest, Pécs (Magyarország), Paris (Franciaország), Brüsszel (Belgium)
Aranyrajzszőg, Budapest (Magyarország)
2018 2. PosterFest, Budapest (Magyarország)
Fiatal Farkasok, Törökbálint (Magyarország)
Plakátok, Dydo Plakát Galéria, Krakko (Lengyelország)

21. **Országos Tervezőgrafikai Biennálé**, Békéscsaba (Magyarország)
Mesterek és tanítványok, Szimpla, Budapest (Magyarország)
Aranyrajzszőg, Budapest (Magyarország)
- 2017 **Plakát a plakát után**, Klebelsberg Kultúrkúria, Budapest (Magyarország)
Nagy mesterek – fiatal tehetségek, Zalaegerszeg (Magyarország)
Maestro Solti, Győr, Szeged, Miskolc, Budapest, Pécs (Hungary)
- 2016 **1. PosterFest**, Budapest (Magyarország)
1956 plakáton, Budapest (Magyarország)
13. Nemzetközi Politikai Plakát Triennálé, Mons (Belgium)
Budapest Like, Klebelsberg Kultúrkúria, Budapest (Magyarország)
Magyar Plakát Társaság, Tatabánya (Magyarország)
- 2015 **Plakát selfie, 10 éves a Magyar Plakát Társaság**, FUGA, Budapest (Magyarország)
ABC, Magyar Intézet, Peking (Kína)
- 2014 **Ybl 200**, Budapest (Hungary)
Magyar Plakát Társaság, Gellért Hotel, Budapest (Magyarország)
- 2013 **Magyar Plakát Társaság**, Budapest, Pécs (Magyarország), Róma (Olaszország)
Visegrád Karma, Budapest (Magyarország), Kassa (Slovákia), Kielce (Lengyelország),
 Plzen (Csehország), Trieste (Olaszország), Ljubljana (Szlovénia),
 Athén (Görögország), Brüsszel (Belgium)
- 2012 **8. Nemzetközi Környezetvédelmi Plakát Triennálé**, Kijev (Ukrajna)
12. Nemzetközi Plakát Biennálé, Mexikóváros (Mexikó)
2. Marmara Egyetem Nemzetközi Plakát Biennálé, Istanbul (Törökország)
- 2011 **Virtuális Biennálé**, Prága (Csehország)
Aranyrajzszőg, Budapest (Magyarország)
- 2010 **11. Nemzetközi Plakát Biennálé**, Mexikóváros (Mexikó)
Magyar plakátok, Varsó (Lengyelország)
- 2009 **17. Nemzetközi Plakát Biennálé**, Lahti (Finnország)
- 2008 **Aranyrajzszőg**, Budapest (Magyarország)
10. Nemzetközi Plakát Biennálé, Mexikóváros (Mexikó)
21. Nemzetközi Plakát Biennálé, Varsó (Lengyelország)
Posteri csoport, Lengyel Intézet, Budapest (Magyarország)
- 2007 **Aranyrajzszőg**, Budapest (Magyarország)
10. Nemzetközi Politikai Plakát Triennálé, Mons (Belgium)
- 2006 **1956 plakáton**, Budapest (Magyarország), Prága (Csehország),
 Varsó (Lengyelország), Brüsszel (Belgium)
15. Országos Tervezőgrafikai Biennálé, Békéscsaba (Magyarország)
2. Nemzetközi Plakát Biennálé, Újvidék (Szerbia)
Posteri csoport, Budapest (Magyarország)
- 2005 **Aranyrajzszőg**, Budapest (Magyarország)
Posteri csoport, Székesfehérvár (Magyarország)
- 2004 **14. Országos Tervezőgrafikai Biennálé**, Békéscsaba (Magyarország)
Würth Környezetvédelmi Plakát Pályázat, Budapest (Magyarország)
Aranyrajzszőg, Budapest (Magyarország)
- 2003 **1. Nemzetközi Plakát Biennálé**, Újvidék (Szerbia)

MŰVEK (KÖZ)GYŰJTEMÉNYEKBEN:

Nemzeti Galéra, Budapest (Magyarország)
Országos Széchenyi Könyvtár, Budapest (Magyarország)
Plakátmúzeum, Willanów (Lengyelország)
Plakátmúzeum, Lahti (Finnország)

Magyar Képzőművészeti Egyetem
Doktori Iskola

PAPÍRTÜKÖR

A plakát, mint önkifejezési forma a 21. században

Doktori (DLA) értekezés
Tóth Tamás
2025

Témavezető:
Felsmann Tamás DLA